

AKATALPA

Haziran 2024 - Sayı 294

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Seval ESASLI

SANKİ SONSUZ

Ateşi buldun ve çok sevdiğin oynamayı
İnce boynun tüysüz tenin ellerin
Okşamayı boğmayı ok atmayı tetik çekmeyi
Arada ses tellerin
Allah'ım dememek için
Ne çok uydurdun

Çok yarattın çok öldürdün
Göklerdeki gök gözlerin uyumayı unuttu
Ömrünü ve aklını uzattın da uzattın
Dünya yuvarlakmış bereketliymiş toprak
Topladın böldün çıkardın sakladın
Ne çok yoruldun

Solungaçsız ve kanatsız ve hırslı
Oksijen tüpleri uzay yolculukları
İki başlıydım üreten ve çalan uğrun uğrun
Topraktan gelen toprağındı ama sen
Nereden geldiğini biliyordun

Öyle korkuyordun ki ölümden
Senden sonraya kalmasın istiyordun
Dünya
Bir mezarda yapayalnız yatacağını
Sanıyordun
Ah çok yanılıyordun

Oysa paylaşmak bir çuval un
İki lokma et bir yudum süt kolaydı
Nasır tutmuş parmaklar kırık kemikler
Tuzla çürümüş döşekler sabahsız
Çam dalları bülbül ötüşleri
Bir öğle bahçesinde tutup elini
Sevgiliye ömür sunmak kısacık

Çoğaldın bölündün düşündün beğenmedin
Kumaş tezgâhlarında kalem yontmalarında
Hamur teknelerinde gemi yapmalarında
İcatlar hiç yetti mi sana
Arandın da arandın
Sanki sonsuzdun

Değildin ve bu çok üzdü seni

Cemile ÇAKIR

BİZİ ÇARMIHA GEREN ACILARIMIZ

Dilimin güzel anası, şiir...
Ah o buyurgan babamız,
bizi çarmıha geren acılarımız...

Tarlaya ekerken mısırı
çapanın ucundan toprağa akan özsu,
şehirlere akan o damar,
sepetime ürün diye doldurduğum gökkuşağının
beton binalarda prangaya vurulmuş bir ayağı.

O dükkânların, pazar yerlerinin tırpanı
budar yemyeşil ağacı, dizelerimi.

Dilimin sevecen anası şiir...
Ah o despot babamız,
bizi çarmıha geren acılarımız...

12 Mayıs 2024

Ramazan TEKNİKEL

UCU UCUNA YAŞAMAK

Artık olmadığımız fotoğraflarda
Askıda kalabilir düşler
Terk edilmiş bir anı gibi
Yarın artık çok geç olabilir
Bu ucu ucuna yaşamaya

Dilimiz sürçebilir Güz gelebilir
Yakışan yakışmayan tüm kaygılarla
Dahası son kozunu oynayabilir gece

Gülçin Yağmur Akbulut, Necati Albayrak, Zeki Ali, Suat Kemal Angı, Hicran Aslan, Sevil Avşar, Semih Başar, Dilek Bayram, Yaşar Bedri, Tahir Musa Ceylan, Cemile Çakır, Onur Çeçil, Âba Müslim Çelik, Hasan Çelikkol, Fuat Çiftçi, Fazlı Çoban, Filiz Kalkışım Çolak, Ramis Dara, Tasula Drosinos, Hasan Efe, Barış Erdoğan, Osman Serhat Erkekli, Seval Esaslı, Şenol Gürel, Örsan Gürkan, Nihan Işıker, Gülsüm Işıldar, Meral Aydın İpek, Erkan Kara, Ayfer Karakaş, Levent Karataş, İlhan Kemal, Haldun Kibar, Nevzat Konşer, Hülya Köksal, Hüseyin Kural, Feriye Küçük, Mustafa Oğuz, Musa Öz, Güray Özçelik, Özge Özgen, Yasin Özhelvacı, Ozan Öztepe, Mehmet Rayman, Mustafa Seyfi, Berfin Suh, Halil Şahan, Kazım Şahin, Mirza Şahin, Cihan Taşan, Durmuş Taşdemir, Hasan Ünal Tekağaç, Ramazan Teknikel, Burak Tokcan, Mehmet Akif Tutumlu, Seçkin Zengin.

ENFORMASYON DEVRİMİ DEDİĞİMİZDE

Sevil AVŞAR

Fetih ekonomisi bitip Sanayi Devrimi dünyayı altüst ederken kurulacak fabrikalarda çalışacak işçiler birbirlerinin dilini anlamak zorundaydı. Aynı dili kullananları, ortak değerlere sahip olanları bir araya getirecek yeni dönemin ihtiyacı olan ulus devletler kuruldu. Kutsal bir değer affettikleri vatan ve vatandaş kavramıyla üreticileri bir arada tuttular. Şimdi üreticiler değil tüketiciler başrolde. Yapay zekâyla robotların ürettiği malları satabilmek için ulus devlet hantal kalıyor artık. Yeni dünya düzeninde üniter devletler olmayacak. Daha küçük idari birimler gerekiyor. Bütün ülkelerde dil, din, etnik köken, aynı aşiretten olmak vb değerleri çatışma konusu haline getirerek mikro idari birimler oluşturmaya çalışıyorlar. Millet kavramını yitirecek; küçük etnik grupların siyasi bir birim olacağı günler gelecektir.

Büyük teknolojik sıçrama Sanayi Devrimi'nin sonunu getirdi. Enformasyon Devrimi dünyayı yeniden dizayn etme ihtiyacını doğurdu. Alışveriş merkezlerinde, internette yapılan alışverişlerde tüketicilerle satıcıların birbirlerini anlamaları ekran sayesinde mümkün. Kendi diliyle konuşan tüketicilerin dilini satıcı, ekranındaki yapay zekâ sayesinde anlayabilecek. Egemenler ortak hassasiyetleri kayıyarak vatan-vatandaş kavramlarını yok etti. İnsanların imtiyazsız sınıfsız tüketici (müşteri) ve satıcı olmalarını talep ediyor şimdi. Evet! Üniter devletlere değil özerk birimlerden oluşacak federasyonlara ihtiyacı var egemenlerin. Sanayi Devrimi'nde aynı dili konuşanlar ulus devletleri oluşturdu. Fabrikalarda, okullarda, kışlalarda, hastanelerde, hapishanelerde insanların birbirini anlaması gerekiyordu. Şimdi ekran kardeşliği söz konusu. İnsanlar ekranları başında teknolojinin sunduğu imkânlarla iştahla iletişiyor (!) Gerçek iletişim yok artık. Bireyler teknolojiyi kullanabilenler, kullanamayanlar olarak iki gruba ayrılacak. Bu durumda kullanamayanlar mesela yaşlılar tecrit edilecek. Sanayi Devrimi'nin en küçük kurumu olan aile parçalanmış; bireyler enformasyon devriminden sonra birbirlerinden uzaklaşmıştır. Yaşlılar bakım evlerinde, çocuklar yuvalarda, gençler okullarda, anne babalar ofis yerinde evlerinde bilgisayar başında kapana kısıtılmışlardır.

Dünyada var olan devletler de teknolojiyi kullanabilenler, kullanamayanlar olarak ikiye ayrılacak. Egemenlerin teknolojiyi kullanabilen halklara ihtiyacı var bugün. Üretilen teknolojik aletlerin satışıyla sistem kendini devam ettirebilecek. Ne kadar tüketirsen o kadar itibarın olacak. Küçük siyasi birimlerin son hızla teknolojiyi talep eder hale gelmesi gerekiyor. Değilse, trajik bir yok oluş macerası yaşayacak halkların pek çoğu.

Şimdi teknolojiyi kullanabilenlerin dili ortaktır. Anadil dediğimizde teknolojinin dili anlaşılacak; anadili kullanamayanlar tarih sahnesinden silinip kaybolacaktır. Sadece ekranlara talip olursak yaşama hakkımız var. Ne kadar küçük, ne kadar kocaman bir talep. İletişim kurabilmek için aynı dili konuşmak gerekmiyor. Teknolojiyi kullanabiliyorsak sorun yok. Ceplerimizdeki ekranlarla her an, her yerde anlaşabiliriz.

Yarını göremiyoruz bu puslu manzarada. Yerimizi bulamıyoruz. Kim bilir belki de dünya çapında bir barış iklimi bekliyordur bizi... Kim bilir?..

17 Mayıs 2024

Osman Serhat ERKEKLİ

DÖRTLÜK

Kuşlar gökyüzünü unutmuyor
Ama unutmaya ihtiyaç var
Çünkü kanatlarımız yok bizim
Pişmanlığı arşınlamaya

13 Nisan 2024

Musa Öz

SIRTINA SOLGUN BİR SONBAHAR
GİYERDİN

Hangi sokağa girsem senden söz eder, taşlı yolda sen
Çingenenin at incelediği gibi seni incelerdim eğine

Kasabadan ayrıldım, kasabanın göğünden ayrıldım

Arzu nar şerbeti, sevişme gece çiyidir, goncayı ıslatır

Uzattım ellerimi havaya, söktüm kopardım seni

Kır7lara gittim bir öğle sonu, ıssızdı, rüzgârı buldum orada
At sürdüm, şarap içtim ve göğü ilgiyle izledim
Sağduyudan uzak duysal bir dize buldum, belki de çok
soyut

Sen yürüdükçe kırlarda, kırlar daha da uçsuz

Bilinç ve uygar davranış, en büyük dayanağımızdı

Bir morca çiçektin yarda bitmiş, göğsün kilimli
Yollarda dağ parçası gibi yürürdün, dağda yürüsen dağ
çatırdar

Yayvan yayvan konuşurdun, iri söz kümesiyle

Kimi de yüreğin paslı bakır külçesine benzerdi

Sırtına solgun bir sonbahar giyerdin
Menevişlenirdi çiyde göğüslerinin uçurum kenarları

Sana karşı silahsızdım, zırhımı giyip, pembe tepecikleri
geçtim

Kusur ararsan yaşamın derinine, dehlizine bak

Bir köpek gibi seviyordum seni, arsız, mesafeli
Yürüyüşünü, saçını tarama seklini ve gözlerinin tınısını

Bir kentli dilin vardı senin, bir de yabanlık dilin

Sesin rüzgârlıydı, Akdeniz'in sonbahar beyazlığı

AKATALPA GÜZELLEMESESİ

Ramis DARA

Yel eser yapraklarında sisil sisil
delice, köpüklü bir hali var
sokakları güzellesin diye
eski delikli
kapı eriyen suda sabun gibi zamana

Bir teselli versin de nefesi
derin, yaşsız şehir sen misin
Bırakıp beni ağaçla öpüşen ağyar ile?

Yüreğimi tutuşturduğum inci
nem varsa seen seen Bursa
Kor alev diner mi birgün
dinmez mi bilmirem

-Doğanın sabırlı dervişi- hü
tarihi günahsız olanın
çiçekleri ya sabır, özgür
Güneş ananın bol ışıklı
sütü

Zamanın şakağında üşür

Levent Karataş

SİLSİLE

Ağası ahıra
Beyi konağa
Hanımı mutfağa
Paşası tarlaya
Çobanı otluğa
Sıçmış.

Kralı saraya
Kraliçesi tacına
Prensi aynaya
Prensesi somyaya
Lordu şatoya
Sıçmış.

Bebeği beşiğe
Annesi üveye
Ulağı elçiye
Vekili kürsüye
Hünkârı kafese
Şıçmış.

Kadısı mürşide
Mürşidi efendiye
Efendisi dervişe
Dervişi mümine
Mümini mahfile
Sıçmış.

Şubat 2024, Acıbadem

BAHAR yaza yürürken, şenlenir ıssız yayla
Sevgililer kavuşur, can bulur keman yayla
*

BAZI hatıraları taşırısın salt derinde
Bazılarıysa kalır, derinde, ta derinde
*

DAĞLARDA oyun olmaz tüfek doluysa saçma
Tökezleyip düşerken, dersin, 'hayat ne saçma'
*

HİÇ kendi olamamış gezer durur yılışık
İçinde kör bir nokta, görmemiş bin yıl ışık
*

İNCECİKTEN bir keder ve sanki bir düşünce
Yapraklarıyla kalmış, son meyve de düşünce
*

İNSAN dediğin canlı yarın bildiğin bir leş
O gün gelmeden önce sevgi saygıda birleş
*

KENDİNİ aşka meşke iyiliğe ada da
İster mitingde haykır, ister ıssız adada
*

KEYİF yerinde amma koca kafa sılada
Düşsem ben de yollara hemen ilk fasılada
*

MEYDANDA bir düğün yok ama yine de gelin
Herkes biraz hisseder kendini damat gelin
*

NE iyiyim, ne kötü, ben sadece insandım
Tek hatam, şatafatlı yerleri bir in sandım
*

BAYRAMDA salıncağa biner vururduk kolan
Nice bir güzellik ki şimdilerde yok olan
*

ÖLENLE ölünmez amma, onlar var ki, var sağlar
Hayal olmuş varlıkları yaşamamızı sağlar
*

LOKUM gibi bir hava, her şey pek klas aman
İlgıt ılgıt esiyor, ayrılır sapla saman
*

SAMAN sarısı değil, zaman sarısı
Bak bal için çıldırmış, mayıs arısı
*

SATSAM kaçta gidersin ey dönek dünya kaçta
Eğlenip kaldım şurda, ah senden kaçta kaçta
*

SEN güneş yağmur toprak, ben çiçeksiz bitkinim
Canlanacak olsam da, şu mevsim az bitkinim
*

SİHRİNİN gölgesinde dinleyip dinleneyim
Sonra da anlatayım, birazcık dinle neyim
*

UÇSUZ bucaksızlıksın, sonsuzluksun sen deniz
Karaya kaçışsak da biz özünde sendizin
*

YILLARCA okusan boş, diz kırarak sırada
İnsan fethedilemez, her kalp farklı sırada
*

TERKEDİLMEK ÜZERİNE

Mehmet Akif TUTUMLU

Beni bu denemeyi yazmaya iten daha doğrusu esinleyen şey, okumakta olduğum Doğan Yarıcı'nın üç öykü kitabını birarada sunan *Kav* başlıklı öykü kitabındaki¹ Aşkolsun adlı küçümen öyküsü oldu. Asıl konuya geçmeden önce şunu belirtmeyi bir edebiyat okuru olarak görev bilirim: Daha önce Küçük Küçük Hikâyeler alt başlığıyla bağımsız kitap olarak yayımlanan *Gece Kelebekleri*,² birbirinden güzel küçük öyküleri içeriyor. Bana kalırsa düzyazı şiir şeklinde de takdim edilebilirdi-pekâlâ.

Gelelim Aşk olsun öyküsüne. Metni şöyle:

*Dedin ki bana, seni bırakıyorum.
Neden? diyorum.
Özür dilerim, başka birine âşık oldum, diyorsun.
Diyorum ki sana, aşkın özrü olur mu?*

Son derece düzeyli bir diyalog. Dört kısa satıra sığdırılmış yoğun bir öykü.

Sosyal medyada, özellikle TV haberlerinde sıkça işitip görselini izlediğimiz, izlemek zorunda bırakıldığımız kadına karşı şiddet olaylarını anımsadıkça düzeyi daha da artıyor öykü söyleminin. Alt kültür figürü olarak tanımlanabilecek failerin kendilerini terk ettiği için öldürdüklerini itiraf ettikleri kadınlar için, *ya benimsin ya toprağın* şeklinde dile getirdikleri ilkel zihniyet, ne yazık ki tamamen sönümlenmiş değil ülkemizde.

Diyeceksin ki ey okur, öyküde terk edenin kadın olduğunu nerden çıkarıyorsun? Doğru. Diyalogdaki figürlerin hangisinin erkek hangisinin kadın olduğu belirtilmemiş. Kanımca bu belirsizlik gayet isabetli; zira öykünün sunduğu ya da algılamamız gereken ileti (*ders* demek fazla mı olur?) yönünden bunun bir önemi yok. Ancak sosyolojik gerçekliğimizin bir kısmı bakımından öyküden çıkarılacak *ders* daha da önem kazanıyor.

Kuşku yok ki hiçbir yazınsal yapıt okuruna öğüt vermek, ders vermek onu eğitmek gibi bir amaç taşımaz, taşımamalıdır da. Ancak bu durum, okurun yapıttan anılan nahoş kavramlar çerçevesinde bir şey almasına engel değil tabii. Böyle bir alımlama yeteneği, insan olma kapasitemizi geliştirir sonuçta.

Biraz da başka yönlerden yaklaşmak istiyorum öyküye.

Öyküde yeni aşkın öncesine üstünlüğü dile getiriliyor bir bakıma. Başka bir deyişle yeni aşk için eski aşkı geride bırakma durumunu.

Şöyle bir diyalog olsaydı, örneğin terk etmek isteyen kişi şunu söyleseydi: “*Özür dilerim, artık sana karşı bir şey hissetmiyorum.*” Bu durumda ne olurdu karşıdakinin cevabı ya da tutumu? “*Biten bir duygu için ne söyleyebilirim, biten bir duygunun özrü olur mu?*” diyebilir miydi örneğin? Böyle bir cevap aslında öykünün ruhuna uygun. Sadece öykünün ruhuna mı, ideal insan tavrına da uygun kanımca.

Uygun da olsa gerçek yaşamda işler böyle kolay değil. Çünkü kaybetme nefreti diye bir şey var insanoğlunda. Kaybetmeyi kolay kolay kabullenemiyoruz. Terk edilmek de kaybetmenin bir şekli sonuçta. Belki de Rank'ın dediği doğum travmasının bir versiyonu bahsettiğim nefret duygusu; duyguyla da kalsa iyi, negatif tutuma, dahası eyleme dönüşüyor; gelişmemiş kişiliklerde ise, şiddete.

Oysa başlayan her şey bitmeye yazgılı. Yaşam, duygu, ilişki, nesnelere ve şeyler. Bir roman mesela, ne kadar güzel olursa olsun bitmiyor mu sonunda, bir film, bir müzik?

Ölüme hasmane bakışımız da buradan gelmiyor mu? Bizi sevdiğimiz, güzel bulduğumuz şeylerden koparması. →

Ayfer KARAKAŞ

ÖNSÖZÜNÜ AĞRIYAN HATTAT

etten bir orman, her yaprakta sancılı damarlar
evler onarılmaz kambur, yıkık, saçılmış kepenk
gözleri çolak bir hattat önsözünü ağrıyor!

siyah yamalarla kapanır yüzüme yırtılan fetret
mübalâğa değil anneciğim cam kusuyorum
gözlinçlerinden kurtulmuyor kadın ağıdında bileniyor
anadan kıza soy sürüyor hüzün ki bazı analar hâlâ kız
-ıl gül!

yediden düşmekten, hiçe döllenmekten... reddir!
kendimizi astığımız çınarın altında
esktilmiş kelimeleriz... lügatların yüzü beter
ve hatrın için karanfil kokabiliriz

atılmıyor kabuklar mesele de burada cereyan ediyor
yağ es kül kus... dirilmeyi anla!
kim bu kuş konmuş omuz şarkıları söyleyen?
nasıl yararır?.. ölü kuşlar dökülür çenesinden

kâğıttan seken ağacın tadı kekre kekre kekre
saatlerin alını düşer akrebin fikri şaşar
cennete giden bir patika bulunur, belki de sen!

gözlerinden mavi bir nehir geçer, anneciğim
kefareti ödenmiş bir kıştan geçilir pashı, yaşlı, kuzgun
taşlanmış yüz, süpürülmüş eşik, kırılmış kaşık
çatlak vazolara güller koy
kırık bardaklardan iç mahcubiyetini... öde!

Dilek BAYRAM

BATIL

Gündüz yaşanan olayı gece anlatırken
Ne çok kelime eksilttiğini fark etti hadiseden
Bazı şeyler gece anlatılmadan önce

Tartılır, ölçülür, biçilir

Yağmur suyuyla ayaklar yunulur
Kara kedi geçmeden tam önümüzden.

Naçizane önerim ey okur, terk edilsek de terk etmeyelim okumayı, edebiyatı, sanatı, felsefeyi. Bizi rasyonel temeli olmayan nefret duygusundan, kurtaracak demesek de, en çok koruyacak ilgililerdir bunlar. Çünkü kaybedenin, terk edilenin sadece sen olmadığını, hayatın tüm bunların üstesinden gelecek zenginlikte olduğunu sana daha iyi kim anlatabilir?

Hem, verdiğin nefesten sonra bir daha nefes almıyor musun sen?

1 Doğan Yarıcı, *Kav (Evla, Kemik-Gece Kelebekleri)*, YKY yayını

2 YKY yayını

Yaşar BEDRİ

ÖTEKİNİN ŞİİRİ

dokunulmuş her nesne başka bilmeceyle
kapı aralığı sanıp iskeletinin üstüne örtüyor
nebi eyüb sabrıyla yarama sürdüğün tuz
sözgelimi yeni şeyler, yalancı tanık, kayıp yüzler
soyunur aynada öteki, orda sonsuz unutmaya
ya da unuttuğumuz sonsuz

suya düşen yaprak öteki nesneyi ne yapsın
küllükler, katran kazanları, bir dolu güz
yanılacak olup dokunsak erirdik
kekeme dille, bakır çalığı dille, tanrıları
cimbızla çıkartırdık yaranın kovduğundan

ilâhi! gene akşamdır, marifet yüzgörümülüğüm
ağladım ve heceledim! şilteni kalpağrısın ser
perçeminde ıslık lekesi bırakmıştı çırağ
örtünsün gölgemizi maskeli yüzler

esriyip dökülen kar neyi örtüyor?
mavnalar geçiyor, sen geçiyorsun, belki başkası
koru tanrım haraç mezat tuttuğum aklımı!
penceremde martı çılgınlıkları dönmeyen denizciler
kim bilecek bizden sonra yaşadığını?

Mehmet RAYMAN

YILLAR

üstümüze kapanıyor
çöl rüzgârını soluyan gece
bir çırak eliydim somun soluğu
göğsümün üstüne düşen gün
kabaran acılarla dönüyorum eve
bütün yollar korku dolu

seni severken unuturum
yanımdan geçen sağı solu
elinden tuttuğumuz günler
gece sularından kalma pusular
bu günlerin kayıtsız temel şartı
toprağından soğutmaktır aşkı

yol parası düğümlü çıkını
açacak bir çeşme başı bulamadım
her taraf yan eylem bulvarı
yolun çatına kurmuşlar çarkı
her yerime batıyor kırık iğne

kör avazın karalaması
gökyüzünde parçalanmış göktaş
ayıkladığım pirincin taşı kalburun üstü
dem tutan yapıların saçakları
kara kuru yılların basamağı
hiç uymuyor yapısına

Fuat ÇİFTÇİ

UZAKLIĞIN BABASI

karın takım elbisesi
sabahın gümüşü.

düğün kanatları,
kırlangıçlar...

soluğun gerekçeleri karga
bir de soru soran solucan;

toprağın ıslığıyla
yıldırımın şahini:
kanatların kimliği...

açlık biliyor keklik tozlu
sarp geçit; çiyler arasında
uçuşun dokunuşu balya!

kökün dilini damıtıyor
yargıç çayırkuşu...

denizsi susuzluk,
şemsiye akbaba!

kuştan doldurur
uzaklığı baba!

Fazlı ÇOBAN

SEN DİYE ÖĞRETİLEN

kırık dökük gezindim yanına geldim
harfleri kırdım yeniden kurdum
yol bildiğim düşlerle zana yenildim
perdeyi çektim gerçeği gördüm
çıktım oyundan rolümü buldum
kül oldum kul olmaya geldim
sevilmeyi bekledim gerçeği senle gördüm

kapıda köprüde benmişim bildim
yıktım saraylarımı çıktım dışıma
cümleleri yaktım kendim tutuştum
bildiklerimi gömdüm çöplüğüme

gelen senmişsin gidende
sunmuşsun beni sen denilen gerçeğe
ben zannedip her şeyi unutmuştum kendimi
sahibim kim diye sordum kendime
can damarlarım kırıldı eridi buzullarım
ne ben kaldı geriye ne de öğretilen sen diye

Barış ERDOĞAN

“*Seni güzel yaratık, seni istiyorum.*”
(Zweig)

Tanrı'm, aklımı oynatacak güzellikte bir manzaranın içinde buldum kendimi. Kör oldum. Oysa ben binlerce güzelliğin içinde binlerce kez bulunmuştum. Bu kez bulunmamışım, o güzelliği bulmuşum. Bir güzelliğin içinde bulunanla bulan arasında fark olduğunu anladım.

İtiraf etme. Yazdığın her şey en güzel itiraftır zaten.

Güzellik kusursuzluk değildir, albenili bir yüz ifadesi de değildir; yüzün bir karakter taşıması felsefesidir. Nisan güneşi içmemiş bir yüz sadece yağlıboya tablolarından, siyah beyaz fotoğraflardan kotarılmış donuk bir ruhtur. Ha, şunu da söyleyebilirler: İnce bir kusur, güzelliğe fatura edilebilir. O ince kusuru bulmak uğruna ayrıntıların derinliğine yol alınmamalı. Çünkü ayrıntıların derinliğinde yüzülürken bütünü güzelliği kaçırılabilir.

Nice kusurunu güzelliğinde eritenler vardır. Bu, doğru bir saptama belki. Charles-Amable Lenoir'ın Hülyalı Kadın'ı ince elenip sık dokunsa da kusurlarla doludur. Eleğin gözleri daha da daraltılmamalı. Yoksa Modigliani'nin zürafa boyunlu Jeanne Hebuterne bütün kusurlarıyla unutulur, mavi gözlerinin derinliğindeki keyif kaçırılır. Bu durum sadece resimde mi? Hayır! Bütün sanat dallarında.

Güzelliğin her adımı tuzaktır, dikkat edin!

Sizi kör etmeyecek, dilsiz bırakmayacak bir güzellik geçicidir. Dünyayı güzellik kurtaracak, diyen Dostoyevski'nin “güzellik”iyle O. Wilde'in “...entelektüelliğin başladığı yerde bite(n).” dediği “güzellik” bizim yolumuza çıkmıyorsa, bizi alıp bir yere götürmüyorsa ona güzellik denir mi? Kim bilir Zweig'ın “Bir Politikacının Portresi”ndeki nemrut Fouche döneginin, Fouche üçkâğıtçısının, zalim Lyon kasabının tuzaklarıdır... Güzellik de bir tuzaktır ama Fouche tuzağı değil. Peki, benim güzelliğimin tanımında ne var: Onun kusurları. Sapı ortasına getirilememiş bir kaşık, kırık bir ayna, yarım kalmış bir dize... Bu sanki Fikret'in sözünü ettiği “hüsn ü füsün” (güzellik ve büyü).

Körün karısı daha kör değilse vay o körün haline!

Güzelliği inkâr sarhoşluktur; arama sarhoşluğu, şüphenin kız kardeşi. Bulmak, bulmanın ardına düşmek varken kaçış aptallığı meydanlara heykel diktirmez. Bir felsefi çıkıştan çok, felsefi boğuluş gerek. O halde onca güzellik biz görmeden sararıp solacak mı? Çaresi, hayal edip yaratmak. Onca çirkinlik biz görsek de görmesek de kaybolmayacak. Çaresi, görmemek, hayal etmemek. Bizim güzel gördüğümüzü çirkin bulana neden kızarız? Onun güzelini çirkin diyerek görmek istemeyen de biziz. Bir zamanlar Makhunik'in (İran) en zengin adamı boyu boyuna (50 cm), huyu huyuna denk bir güzelle evlenmiş, evlendiğine pişman olmuş.

Senden ne güzel eğri elifler çıkar.

Akıllı, güzel ve zeki birine, zayıf, çirkin ve ahmak üç insandan birini seç demişler. O da benden daha ahmak değilse zekidir, benden daha güzeli ilahedir, benden daha zekisi dehadır, der. Herkesin arşını kendine... Kantarın ölçemediği her şey herkese göre farklılık gösterebilir.

İLK

Sen bana bir meyveyi ilk tattığım an
Sen bana bir şelalenin göğe atlayışı
Sen bana bir garip rüyaya dalan kuş
Sen bana bir şey, bir tat, bir koku...

Bana sen bir rüzgârın gece gezintisi
Bana sen bir sabah esintisi fesleğenlerin
Bana sen bir ıtırılı sözcük, iki üç kafiye
Bana sen bir kalp öyküsü göz içlerimde!

Bir sen bana okuduğum ilk şiir, dilimde anlam
Bir sen bana çıkmaz sokaktaki duvarın yıkılışı
Bir sen bana ne desem gün, ne desem güneş
Bir sen bana yatağıma uzanan minik gül!

Max Stirner, Biricik ve Mülkiyeti'nde bizi düşünmeye sevk eder ki o da sanki kutsal bir kitaptan alıntı yapar gibi davranır ama Simonides'tir tanığı: “*Yunan şairi Simonides şüirlerinde şöyle der: Ölümlü insanın sahip olabileceği en değerli şey sağlıktır, ondan sonra güzellik gelir, üçüncüsü hilesiz elde edilmiş servet, dördüncüsü de genç dostlar arasında yaşanan zevklerin tadıdır.*”

Kararsızlık ne güzeldir, zaman kazandırır.

İnsanları bu zamanda öznelik-nesnellik kayığına bindirip kurum kurum şişinerek gezdirmek güçtür. Artık iki kere ikinin dört etmediği çağdayız. Kantarı hassas olmayanlarda üç, ağzı mübalağa kokanlarda beş ettiğini gördük. Nuşirevan'dan başka dört diyen kimse yok. En başta da kararsızlık anıtı gibi duran bende. Yahya Kemal'i çok sevenlere Yahya Kemal'den daha büyük şairler vardır dedirtemezsiniz. Bazen ölçünün şirazesi kayıverir. Çamurdakine cennet yine çamurdur. Israr zarar. Tarihin karanlık dönemlerinde değil daha dün (on beşinci asır belki) şalba kulaklı adamların Peru'da, iki üç bin yıl öncesinde de cücelerin Mısır'da matah birileri olduklarını hangi kategoride değerlendirmeli? Boynuna tel dolayıp ördek boynu güzelliğini yakalamak isteyen Afrikalı güzellerin destanını başkaları yazsın. Ben Çin Tömür Batur destanlarına kayık yanaştırdım da ne geçti elime? Mehtumsula'nın saçlarına servet döktüm gençliğimde de koluma dolayamadım. İmkânı olan varsa (lütfen gagası uzunlar) kalkıp gitsin, bir kalın defterle Altay Türklerinin arasına karışsın. Tanrı'nın anacığını merhametli sanırsınız, değil. Ördekle karabatağı çağırır, tez bana toprak bulup izinizin üstüne dönün çalımlarıyla evden kovalar, geç dönen uzun gagalı karabatak toprak da bulamayınca tanrının anacığundan sopayı yer. Neymiş gagası uzunmuş, neden ördekte daha çabuk toprak bulamamış. Burnu büyük değil ki zavallının, gagası uzun. Gaga metelik etmez ki destan ülkesinde. Ben bir yaradılış destanında uzun boyumla yer almasam da doğrucu davutluğum (!) nedeniyle karabatak tarafında yer alır, tanrının anacığında dersini verirdim.

Kaşı güzel olanlar, yazın bana, bir denemede o güzelliğinize güzellik katıp yazayım. Nice kele merhemim, bilen bilir.

Hüseyin KURAL

SİL AH'LI KUVVETLERİ

biz bir gidersek bir bir durur duvardaki saatleri
gerinerek gelir aramızdan patırtının evleri

getirdim işte katiyen gelmez denen o galeyani
elbette şiir sayılmaz iki kişilik siperleri

iç içe geçmiş yanlış cümleler gibi serapa hayret
söyleniyorlar çünkü yaralı yaralayan sözleri

inanmamızı istiyorlar eşitliğe kardeşliğe
sökülmüş bir alkış gibi hepsinin aynı sebepleri

tutturmuşlar bir fatiha almışlar bir falan filan
anlaşılacak hep yanıştır işte bunlar da belgeleri

kim bilir neler oluyor perdesi kapalı evlerde
akletmezler korkarlar belki de incelir zincirleri

hangi şairdi varmak istemişti en derin anlama
çocukça gitmeler saklar kapanmayan çekmeceleri

kaçamayışı o iki kişinin yine hep patırtı
bak bir gazele konu başkalarına benzemeleri

durmadı duvar saatleri şiir yazdı çocuk az mı
sen de ah et durma ey sevgili sil ah'lı kuvvetleri

Gülçin Yağmur AKBULUT

DAĞLARIN DİLİ

Dağlar yanar da
ben yanmaz mıyım

Kanatlarından vurulan
günahsız kuşlar
düşüyor avlulara

Ateşin dilinden
gönlü yanan anlar da
ben anlamaz mıyım

Fırtınalardan topladığım
şiirleri sürüyorum
kanayan yaralarım

Oturup da gecelerin eteğine
bir türkünün dudağından
bahtımın yıldızını bekliyorum

Denizini arayan ırmakların
küçümencik dalgasıyım
yaralı kuşlar göğü arar da
ben kıyıları aramaz mıyım

Cihan TAŞAN

KONVERSİYON

Yıllar boyu kendimle konuşmuşum, sandım iki olmuşum
Herkesin unuttuğu bir şiir ve yalnız bana sunulmuşsun
Varlık seliydin dağılıp boşalan kafeslerime, kapısında
durmuşsun
Seni bir Tanrı buyruğu gibi alıp koynuma kondurmuşum

İçimdesin dedim ya yetmemiş aslında, varmış daha da
Almış kilitlemişim seni odalarım, elbet bir mana vardır
diye saçlarında
Bu ne aldanış, bu ne beyhude bir çaba
Halbuki harcanmış bir ömrün tortusuymuşsun

Beyazladı akşam göğüyle inen saçlarım gözlerin şahit
Kalbim yorgunluk hareleri yaktı geceleri kokusu burnumda
Yatağımda yoksun, rüyalarım da kadehinde kırmızı
bir rüya
Ola ola buna da sen tanık olmuşsun

Sen yoktun bir köşesine usulca kıvrılan, hani yataktan
bahsettim ya işte orada
Olsan bile hiçlik içinde içtiğin şarabın
Etkisiz gülüşlerin, buz gibi dişlerin ne söyleyebilirdi bana
Leyla sen artık bir ölüsün
Her an her dakika hani nasıl söylesem
Şimdi inanması çok zor ama
Etsen etsen
Kendi kendini yok eden bir boşluğu doldurmuşsun.

Güray ÖZÇELİK

ONLARIN YANKISI

gülün sübyanından ve ağız etinden
marazlarını sordum

evvela sızlayan zümrüt!
o cihan evlerinden bin çileyle
burçlar kattığımda yatağına
sen ağrısından uyumaz oldun Zeynel'in
ay otundan alev köpüğüyle atların sırrını öğrendim
kimselerden
öyleyse bitti bitecektir bu içimde kımıldayan
yüzünü tanı
çelimsiz bir oğlan gibi

gayet canıyla oynayan
toprağın bir tür lüsü ya da kan kıranları
onların yankısı ve ziyanlar işte
ayak izlerine uzanan kuduk gecelerinde Zeynel
o hep ağaçlarını saklayan
elimden güneş atlatan
çamurdan ve nurdan

hem taşların arasına zambaklar koydun sen
suyun adına sesler verip ceza ellerimizle kuşlardan bildin
bizi

BU YAĞMUR ORMANINA
SARHOŞ GİREN, BİR ENGEREK
TARAFINDAN ISIRILMAYI GÖZE
ALMIŞ DEMEKTİR.*

Suat Kemal ANGI

1.

“Okuma yok, yazma yok, bilmeyiz eski yeni
Kuzular bize söyler yılların geçtiğini.”
— Kemalettin Kamu

2014 yılında, ancak bir-iki yıl sonra haberdar olduğum muazzam bir kitap yayımlandı. Howard Eiland ve Michael W. Jennings’in kaleme aldıkları, Harvard University Press yayını bir biyografi: *Walter Benjamin: A Critical Life* [CL]. Yıllarca sadece kapağına bakıp kısa künyesini okuyabildiğim kitabı nihayet 2020 yılının başlarında edindim. “Sonraki felsefesinin atölyesini oluşturan” (CL, 42) gençlik yazılarından başlayarak Benjamin’in tüm kilit metinlerini inceleyen, zekice yorumlayan, dönemler arasında incelikli bağlar kuran, yazarın özünde değişmeyen ama genişleyen ve gelişen bakış açısını gözler önüne sererken okura sadece düşünür yazar Benjamin’i değil, erdemleri, zaafı, melankolisi, yalnızlığı, (seyahat, kumar, koleksiyonculuk vb) tutkuları, takıntıları, korkuları, hayalleri, hayal kırıklıkları, aşkları, yasak aşkları, mizah anlayışı, ağırbaşlı ama ışıltılı neşesi, ilişkilerine nüfuz eden eleştirel ve politik tavrıyla insan Benjamin’i de sunan bu *kanonik* kitap, 755 sayfalık dev oylumu ve incelediği ömrü neredeyse aylara, bazen günlere bölen akla ziyan kronolojik yapıyla bir biyografi şaheseriydi. Dahası, roman tadında ve akılda kalıcıydı:

“Benjamin sanki, sadece metodolojisi değil, tüm varlığı ebedi bir kumarı dikte eden diyalektik bir ritme itaat ediyor gibiydi. Etkileyici el kol hareketleri, kaplumbağayı andıran kesintili yürüyüşü, melodik sesi ve kitap gibi hatasız konuşması da dahil tüm görünümü ve bedensel duruşu; fiziksel yazma eyleminden, bekleme eyleminden ya da koleksiyonculuk ve flanörlük [*flânerie*] gibi zorlayıcı eylemlerden aldığı haz; kendi yaptıklarını beğenme, ritüelleştirme huyu; tuhaf şehirli cazibesi – bütün bunlar, sanki on dokuzuncu yüzyılın sonlarından alınıp başka bir yere nakledilen, eski dünyaya ait, antika meraklısı bir yaratılışa tanıklık ediyordu” (CL, 6).

Yaklaşık iki buçuk sene karıştırıp yer yer okuduktan sonra nihayet, tam olarak 3 Eylül 2022 günü, bu korkutucu metni Türkçeleştirmeye karar verdim. Sadece kendime! Söz konusu Walter Benjamin’di ve ben buna yabancı değildim. Daha önce de kendimi Benjamin’e adamıştım. Nasıl olsa kimse bilmiyordu; eğer beceremezsem bırakırdım ve yine kimse bilmezdi. Ama ya becerebilsem!

Elbette temel motivasyonum öğrenmekti. Yıllar önce okuduğum kısa Bernd Witte biyografisinden aklımda çok az şey kalmıştı ve Walter Benjamin’in yaşam öyküsünü eksiksiz (!) bilmek, öğrenmek, tüm boşlukları bu yapıt sayesinde doldurmak istiyordum. Çeviri maceram bittiğinde takvimde yazan tarih 3 Eylül 2023’tü. Hayranlık ve şaşkınlıkla dolu tam bir yıl. Ne bir gün eksik ne bir gün fazla. Çok yoğun, çok zevkli, heyecan ve *sarhoşluk* dolu bir süreç. Yorgunluğu saymıyorum. Çünkü yorulmamıştım, ya da yorulduğumu hatırlamıyorum. Kendim için çevirdiğim kitap sonunda kendime kalmış ama ben amacıma ulaşmıştım. Öte yandan bu cümbüşü paylaşmak da istiyordum: Dijital olarak ürettiğim (ve

ticari hiçbir niteliği olmayan) dört kopyadan birinin kendi masamda, diğer üçünün ise en sevdiğim üç arkadaşımın masasında olduğunu söylemeliyim.

Elinizde tuttuğunuz bu kısa seçkiyi hazırlamaya işte bu biyografiyi çevirirken karar verdim. Amacım öncelikle, “ardında derinliği ve çeşitliliğiyle akıllara zarar bir külliyyat bırakan” (CL, 1) Benjamin’in günümüzde çoktan birer klasik olmuş ünlü denemelerinin gölgesinde kaldığı için çok fazla bilinmeyen ve özellikle tutkulu gençlik idealizmini yansıtan metinlerinden daha önce Türkçede yayımlanmamış birkaçını bir araya getirmektir. Tutkulu bir mektup yazarı olduğunu biliyordum, ama “burjuvazinin Avrupa’daki altın çağı olan 1783-1883 döneminde yazılmış” (CL, 362) mektupları derlediğini biyografiden öğrendim. Ayrıca, Benjamin’in *İbiza macerası*, biyografik metinde beni en çok etkileyen bölümlerden biriydi. (Sağaltıcı etkisi ve “tüm belirsiz izlenimlerden arınmış” görüntüsüyle hayatında her zaman önemli bir yer kaplayan –Capri de dahil özellikle *güneşli, aydınlık* ve *sıcak Akdeniz adalarına* yaptığı– bu seyahatler, daima rastlantılara ve yazarın gelişimine açık birer yaşam okulu olmuştu; çoğu zamansa gerçek bilgiyi ve deneyimi edindiği birer yaşam *müzesi* gibiydi.) Adadayken yazdığı, “doğal dünyayla ilişkisinde yeni bir evreyi kayıt altına alan (...) gençliğin üstünlük taslayan metafiziğiyle hep kurduğu ilişkiden daha ayık anlamda kişisel ve bedensel bir ilişki”yi, aynı zamanda da “adanın pastoral doğası ve ilkel toplumu karşısında hissettiği coşkuyu” (CL, 371-72, 402) yansıtan kısa yazılarından ve denemelerinden de seçmeler yapacaktım. İki yıl üst üste gittiği ve (bazı açılardan Capri’yi anımsatan) *İbiza*’da geçirdiği günleri yazarlar tadından yenmez güzellikte anlatmışlardı. Özellikle sürgündeki ilk yılına (1933) rastlayan, istemli ya da istemsiz giderek tam bir tecride dönüşen, “parasızlık, umutsuzluk, yurtsuzluk gibi acil endişelerle karşı karşıya kaldığı”, kıt kanaat geçindiği, asgari yaşam koşullarını sağlayabilmek için “derme çatma bir evden diğer bir eve taşınıp durduğu”, hatta “henüz inşaatı sürmekte olan bir binanın sahibiyile anlaşarak, binanın bazı eşyaların depolandığı bitmiş bir odasında –para ödemedi– kaldığı” ve nihayet “yoksulluğunu ve yalnızlığını hızla eskiyen giysilerinden ve ayaklarını sürüyerek yürütmesinden kolayca fark eden yerli halkın ona ‘el miserable’ [gariban] demeye başladığı” (CL, 418-19, 402) ikinci geçici ikameti büyüleyici anekdotlarla doluydu:

“Böylece, tıpkı geçen yaz olduğu gibi, yine bir şezlong, bir battaniye, termos ve diğer malzemelerin yardımıyla, ormanın ıssız bir yerine çalışma odasını kurdu. İlk günlerde soğuk esen rüzgâr dışarıda çalışmayı neredeyse imkânsız hale getirdi; günün zorluklarının tek ‘telafisi’, *İbiza*’da nispeten bir lüks olan, Noeggerath’ların evindeki emaye küvette ılık bir banyo yapmaktı. Sonraki günlerde, sabahın erken saatlerinde kendi seçtiği bir yamaca doğru yürüyecek, çalıların ardına gizlediği şezlongunu, kitaplarını ve kâğıtlarını alacak ve rahatsız edilmeden yazıp okuyabilecekti. (...) Genellikle sabah altı ya da altı buçukta kalkar, banyo yapmak için okyanusa iner, ardından kısa bir süre yüzer; yedide ormandaki sığınağında olacak ve bir saat boyunca Lucretius okuyacaktır. Saat sekizde termosunun tıpasını açıp kahvaltısını yaptıktan sonra, acılara göğüs germe becerisi [*stoicism*] ve yetersiz öğünüyle güçlenmiş olarak bire kadar çalışır ve bu arada, genellikle öğleye doğru, ormanda kısa bir yürüyüş yapmak için mola verir. Öğle yemeğini kasabada saat iki civarında, yerleşik görgü kurallarına uymaya özen gösterdiği uzun bir masada yer; ardından yakındaki bir incir ağacının altında oturmayı sever, burada okur ya da bir şeyler ‘karalar’. Satranç oynayacağı biri olmadığında, bazen tüm bir öğleden sonrayı, (rakiplerinin çoğu zihinsel bir uğraşısı olmadığı için bu oyunları ‘fazla ciddiye’

alsa da) kart oyunları veya domino oynayarak geçirir, ya da bir kafede oturup akşama kadar sohbet eder. ‘Üç yüz sinek’le paylaştığı odasına geri döndüğünde, dokuzda ya da dokuz buçukta yatağına uzanır ve mum ışığında bir Simenon polisiye romanı okur” (CL, 397).

Ya da: “‘Deneyim ve Yoksulluk’, Benjamin’in modernitenin belirsiz yörüngesine dair en ikna edici ve en ilginç portrelerinden biridir. Ve tam da arkaik niteliklere sahip olduğu için çok sevdiği bir ortamda yazılmıştır. Onu İbiza’nın rüzgârlı tepelerindeki ormanda şezlongunda oturmuş ve bir gün faşizm sonrası bir Avrupa’nın yıkıntıları üzerinde yükselcek bir toplumla ilgili ütöpik masalını anlatırken hayal edebilirsiniz” (CL, 414).

Böylece listeme, teknolojideki gelişmenin insanlığı akılcı düşünceler üretmek ve gerçek deneyimler yaşamak anlamında tam bir yoksulluğun içine sürüklediği ve “sonuçta deneyimle bağı koparılırsa, bütün bu kültür birikimimizin ne değeri kalır?” diye sorduğu “Deneyim ve Yoksulluk”u da ekledim. Denemeye bu adı belli ki, ikinci ikameti sırasında adada geçirdiği günlerden ve tanık olduğu olaylardan esinlenip koymuştu. Yapacağım seçkinin adı da “İbiza Yazıları” olacaktı: “1932’nin başlarında yazdığı ‘İbiza Yazıları’nda [*Ibiza Sequence*], yuvasını enkazın ortasında yapmayı öğrenmiş bir adam hakkında şöyle yazmıştı: ‘Ne yapıp etti, oyun oynarken çocukların yaptığı gibi, bu enkazdan kendisine küçük bir ev yaptı’” (CL, 384). Yazmayı çok sevdiği konuları bunlar: Deneyim, ikamet, çocuk oyunları, dil, rüya, geçmiş, zaman...

Her iki yazının da [“Deneyim ve Yoksulluk” ve “İbiza Yazıları”] daha önce Türkçeye çevrilmiş olduğunu hatırlamam uzun sürmedi. [Hatta daha sıkı bir taramanın ardından, henüz çok genç bir üniversite öğrencisiyken (1913) yazdığı “Deneyim” ile 1931 tarihli “Miki Fare”nin de çevrilmiş olduğunu fark ettim.] Onları hazırladığım seçkiden çıkaramayacağıma göre (ki bir tanesinin adı kitabın da adı olacaktı), bu *acılığ*i telafi etmek için seçkiye, Benjamin’in –erotizmin eşliğinde yazdığı– unutulmaz şehir portrelerinden “Napoli”yi ve başka (ama ilk kez Türkçeleştirilecek) kısa yazılarını eklemeye karar verdim. Benjamin’in İbiza Adası’na yaptığı iki gezi sırasında ürettiği bu parçalar ve denemeler de, her zamanki özgün ve şaşırtıcı anlatımlarıyla, hem yazmayı çok sevdiği konuları hem de edebi ilgisini yansıtmaları bakımından dikkat çekicidir.

Bu kitapta kronolojik sırayla yer alan Benjamin metinleri, *Early Writings* ve *Selected Writings* içinden seçilmiş, İngilizce çeviriler yer yer *Gesammelte Schriften* içindeki Almanca orijinalleriyle karşılaştırılmıştır. [Bu iki İngilizce edisyonda yer alan çevirmen notları numaralandırılmış şekliyle Türkçe çeviride aynen korunmuştur. Dolayısıyla okurun notlarda rastlayacağı “bu ciltteki şu yazıya ya da şu bölüme bakınız” gibi göndermeler İngilizce seçkilere yapılmıştır. Bu notların arasına köşeli parantezler içinde yazılan ya da ayrıca yıldız işaretiyle belirtilen ve sonunda (ç.n.) yazan notlarsa bana aittir.] Kitabın sonuna eklenen Lisa Fittko’nun tanıklığı *The Arcades Project*’te yer almaktadır. “Walter Benjamin: Hayatı ve Düşüncesiyle Daima Eşikte Bir Düşünür” adını verdiğim ilk yazı ise, *Walter Benjamin: A Critical Life*’ın “Giriş” bölümüdür. Sekizinci ve dokuzuncu sayfasında, “Walter Benjamin’in düşüncesini yönlendiren, yalnızca yaratıcı bir ayrıntının güç alanı içine emilmekle, alegorik olduğu kadar bireyselleştirici de olan bir algıyla ortaya çıkan bir bütün duygusudur” diye yazan bu harikulade Benjamin biyografisinden, buraya kadar çoktan anlaşılacağı üzere, bu seçkide yer alan Benjamin makalelerine ve fragmanlarına bilgilendirici notlar yazmak için de fazlasıyla yararlandım. Bu bütün duygusunu değilse de, Walter Benjamin’i Türkçede

biraz daha görünür kılmak, *zamanım* olursa ve hayat izin verirse belki ileride yalnızca kapsamını genişletmek istediğim bu seçkinin tek ve biricik amacıdır.

“Haziran ayında (1932) İbiza’ya ziyaretine gelen Olga Parem adlı bir Rus-Alman kadının”, “Büyüleyici bir gülüşü vardı; güldüğünde bütün bir dünya sonsuzca genişliyor, daha güvenli bir yer haline geliyordu” (CL, 375) dediği “Walter Benjamin hayatım boyunca karşılaştığım en entelektüel insanlardan biriydi. Belki de bana düşüncenin, çok sıkı mantıksal akıl yürütme tarafından ileri sürülmüş kesin, tarihsel ve bilimsel gerçeklerin şiirsel karşıtlarıyla bir arada bir düzlemde, artık edebi düşüncenin bir formu olmayan, insanla dünya arasındaki en samimi *ilişkileri* yansıtan hakikatin bir ifadesi olan şiirsellik düzleminde var olduğunda bir derinliği olduğu izlenimini güçlü bir biçimde veren tek kişiydi.”¹

2.

“Her şey ne kadar gürültülü büyüyor.”

— Karl Kraus

Benjamin’de “bakışın biçimi ve tüm optik değişmiştir”.² 1950 yılında tamamladığı ünlü Benjamin portresinde Adorno, “Benjamin’in düşüncesinin yanlış okunmayı tahrik ettiğini” ve “yanlış okumanın ulaşılmaz olanla iletişim kurmanın”, öyleyse ulaşılmaz olana –en azından ülküsel anlamda– ulaşmanın, iletilemez olanı iletmenin “bir aracı”³ olduğunu söylerken bir *köken* saptaması yapar: Şiirin tanımıdır bu. Doktora tezi dışında yazdığı her satırda şiir vardır Benjamin’in. Önce ısladığı sonra tüm gövdesiyle yakaladığı imgelerle hiç açıklama yapmadan, “tekensiz bir biçimde” yazarken kendisini diline bağlayan isimler dışında her şeyi eksiltene ve yazının bir badem ağacı gibi beklenmedik bir anda önce çiçekle sonra meyveyle dolmasını okurun eylemine bırakan “adamın payına ise, doğal olarak dolu dolu bir sessizlik düşer”.

Ulaşılmaz olan ona imgelerle gelir. Hareketli olan, zamana sürtünerek geçmişi geleceğe yolculuk eden, tıpkı bir atom gibi geçtiği yerlerde izlerini bırakarak giderek hızlanan imgeyi yörüngesinden çıktığı an, parıldadığı yerde (ki sürtünmeden ve hızdan yayılan ışıktır bu) yakalamak için her an tetiktedir. Bildiği tek ışık, üstüne düşen imgenin ışığıdır. “Ardında en yoğun hareketliliğin durağanlığa dönüştüğü ani değişimin, hatta hareketin kendisinin durağan görüntüsünün hissedildiği”⁴ cümleleri, yalnızca Hölderlin’in kutsal ayıklığında [*heilignüchtern*] ya da Nietzsche’nin yaratıcı sarhoşluğunda (*Rausch*) yazılabilecek cümlelerdir. Bu ani dönüşümü anlatmanın imkânsızlığının bilinciyle aradığı özlü ifade aracını imgeyle düşünceyi kaynaştırarak başarmıştır. *Dieltierische Welt*’in editörü Willy Haas’ın Benjamin tanımını bu açıdan ilginçtir: “Bir konu hakkında konuşurken ya da yazarken, konuya asla analogiler, metaforlar veya tanımlarla yaklaşmazdı: Hazinesini çıkışı toprağa gömülmüş bir maden kuyusunda saklayan bir cüce gibi, hiç durmadan, kendi yolunu meselenin özünden büyük bir emek ve zahmetle kazıyor gibiydi” (CL, 237). Yazısını anlamamın, dahası başka bir dile aktarmanın güçlüğü de buradan gelir. İmge onda, kirin pasın, elektriğin ve ışığın içinden çıkmış, bir bulanıklık olan aura’sından sıyrılmış, dilde olduğu savlanan zamanı aşmış, nihayetinde bir sözcükle (çoğu zaman bir varlık ya da nesne ismiyle) adlandırılan *somutluğa* kavuşmuştur.

Onun için “Görüntü idea’lardan önemlidir, çünkü bir görüntüden bin bir idea’ya varılabilir.” Bu da şiirin bir başka tanımıdır. Bu sürekli derin düşünme, aslında seyretme ve düşünmeye dalma hali, (dışarıdan görüldüğünün aksine, kendi özgün ve çok katmanlı uzamında sisli, gürültülü, hızlı – düşünmeyi aşan– düşünme hali), sanki bu dünyalı olmayan →

BU ŞİİR

Bu şiir benimle yürüyor her yere
benimle gülüp benimle ağlıyor
kim kimin kopyası sormayın
benimle açıp benimle soluyor.

Yağmurla ağırlaşan buluttur
yaşamı taşıyan mavi kan
derine iner kök gibi
çiçek gibi güneşe döner.

Sevincin dansında kaybolan
çocukluğumdur, naif bakışımdır
gençliğimin yalnız uyanışında
aşkın acı balını keşfeden.

Her sözcüğünde, her suskunluğunda
yıldızlar yanıp söner
gidilmemiş bir ülkedir
yaşamdır düşlerde büyüyen.

Bu şiir aynamdır, bu şiir kameram
bakışıp çizeriz birbirimizi.

bir adamın yazgısıdır. Elbette yazısı da, gündelik dünya hallerinin tümüne yabancı yararsız bir dilin, ışıktan çok gece vakti sessizlikte hatırlandığında cam gibi saydamlaşan, şairin sadece o an içinde bulunduğu poetik uzamda değil, büyük bir inançla geçmediğini hissettiği geçmişte de işe yaradığını kavradığı, böylece ona bir *ülkü* kazandıran şiirin, yani hakikat dilinin imgesi olacaktır. Böylece imgeden imgeye varır. Anlam mı? Anlam onda deneyimdir, derin düşünmenin *sarhoşluğudur*, bir palimpsestin ıslanıp tekrar kuruması için önce yağmura sonra ateşe tutulmasıdır. Çünkü karşısında “okuyucunun direncini yitirdiği” geçmişin bu yeni *-tarih-* dilini, yani “şiiri anlamamızın nedeni anlam değil, başlı başına deneyimdir.”⁵

Yayımlanmış ilk eserinin bir şiir olması, adının ise *eli sonsuz dizeler, ebedi hasletler yazan* “Şair” olması yeterince anlamlıdır. Alman Romantik şairleriyle aynı sofrayı paylaşan ve Susan Buck-Morss’un saptadığı basitlikte, “inatla felsefi sezgilerine [bence şair sezgilerine de] tutunan çünkü bunların doğru olduğuna inanan” bu “edebiyat kuyumcusu” için bu kısa notta söylemek istediğim son söz, lanetli payımı bilenler için olsun:

Onu okurken hem zevk almamızın hem de acı çekmemizin nedeni, Walter Benjamin’in *doğal zekâsından* yazılarının espaslarına bile damlayan zehirdir. Bu yağmur ormanına *sarhoş* giren, bir engerek tarafından ısırılmayı göze almış demektir.

25 Nisan 2024, Ankara

[* Bu yazı, Haziran 2024 tarihinde Cem Yayınevi tarafından yayımlanan *İbiza Yazıları* adlı Walter Benjamin kitabına çevirmenin yazdığı önsözdür.]

SIZMA

Sana söylediğim sözlerin rengi mavidir
Akdeniz’den ödünç alıp Karadeniz’le harmanladığım
Batı’nın göğünden Doğu’nun göğüne akan
Hepsi birlikte yaşam kokan

Seni bahara bahar gibi yazdım
Kimse duymadı kimse bilmedi
Yeşil demetlerin sevincini taşıdım sana
Dudaklarımda ılık bir ışıkla

Türkü söyledim sesimin avlusunda
Sesim çiçeklenmişti çünkü
Çünkü sen vardın hayat vardı
Teninin buğusunu tadarak
Koştum aşkın yanı sıra

Kıyıları indim dağlara çıktım
Martıların ceylanlarla yoldaş oldum
Ne avdım ne avcıydım
Bölüşümün eşitlikçi tarihine sızdım

Filiz Kalkışım ÇOLAK

KIZIL KISRAK SEVİŞLER

ateşinizin denizlerden kalkan kanatlarından süzülüyor ten areolasında polenlenen göğsünüzden inceldiğim mecalinize boşalıyor

parçalanıyor işmarınızda saçaklar
ayın, geceden salkımlarını içmiş köpüklerinizden
çalkalandığım boşluklarınıza damlıyor

kumsallarınızda !ah ayvalı şımarık kızancıklar
saçlarından doluyor rüzgâr
çıgıllıklarınıza karışan kor kor sevişlerini sabahların
maviliklerinizde tutuşan eteklerden silkeliyor

kabuğunda kanasıya şerbetlendiğimiz sancılarımızdan
esneyen sevdaların gizlerine kaçıyor

koşuyor kucağa sürüldüğümüz dalgalar
sere serpe çağlayanlarımızda tanyeli
bir tel kopuyor tuvalinizden
bandığımız zerreciklerde yandığımız koynun
tomurcuklar başkaldıran şevkine savruluyor

ah !dudağınızda emilen nemi yosma çiselerin
dönüp dönüp sindiğim kollarınızda hasretleri besliyor

alıyor beni benden alıyor
göbeğini ıslattığımız muhayyerlerin
şakıdığımız kuplelerine bırakıyor

kenetleniyor sürrealist dokunuşlarınıza endam
sızılarda esnediğiniz baharlara aş eriyor

düşüyor kesesinden vakit
bakışlarınızın değgilerinde titrediğim senliğinizi dağılıyor

YOL'DA KALANLAR

(bu başlık altındaki şiirler, yılmaz güney'in yol filmi senaryosunda yer alsa da daha sonraki süreçte film öncesi/sonrası çekimden çıkarılan diğer altı mahkûm için yazılmıştır.)

süleyman

kuşların ne dediğini anlamıyorum
sultanlığım bir kadehin hükmünde geçerli
içeride mi özgürdüm, dışarıda mı mahkûm
mahpus olur evim, ben de gardiyan
tespih gibi dizerim bildiğim bütün tesellileri
ne kadar içsem de
hep ayık içimdeki sıkıntılı serseri
yolum ucuz bir kumarhanede ayrıldı yorgunluğumdan

abbas

okumam bulut dili, yazmam yok
fukaralık memleketinden oluruz çor çocuk
mahpusluk zor, elin boş eve dönmekse ölüm
bir ızgara tüter rüyamda, bilinçaltım duman altı
kimliğimiz açlık, zürriyetimiz yokluktur
başkaca da bir günahımız yoktur
yolum yoksulluğun buğusunda ayrıldı dünya acısından

ismail

bir kır köyündeyim, yorgun bir minibüste
düğün günüm, düğümlemiş bileklerim, kanyor bir
yerlerim
nikâh yüzüğümün yanı başı soğuk bir kelepçe
siliniyor yüzüme mıhlanmış emanet tebessüm
yüreğim terk edilmiş bir şenlik yeri içimde
yolum soğuk bir kan lekesinde ayrıldı serçe kanadından

mercan

ya ben hiç çıkmadım içeriden
ya içerisi sızdı dışarıya
gökyüzünden bir kuş eksilmiş ben yokken
bütün şaraplar bir kadeh azalmış
bir sandalye, bir tabak daha az masada şimdi
sular döndüğümünden habersiz
ve oğlum kısıkrak derdest edilmiş
siyasi şube hücrelerinde
bal rengi lambalar altında
avuturum cam kırığı acılarımı
yolum bir düğün bulanıklığında ayrıldı yalnızlığımdan

SOLUĞUNU ÜFLE İÇİME

içimdeki acıyı suyla paylaştım
aynı kafiyeyle indim derine
taşı ve toprağı dolaştım
uyandığım ağırlara sarıldım
içimdeki aynaya
dedim ki söyle bana
saatim hangi zamana kurlu

içimdeki acıyla indim kuyuya
yağmurun diliyle
yanlış zamanda yankılandım
taşı toprağı dolaştım
kederimle sana aktımillet im
silkele kalbimdeki pası

içimdekini sor göğün inceliğine
kaç vakittir beklediğim yerde
şiirler okudum gecenin diliyle
topraktaki derinlikte soluğunu üfle içime
dursun içimdeki inilti

abbas

ben bu ağıtı uzak yollarda buldum
göğe taş atıp vurmaya çalışırken
bana bu kaderi reva gören allah'ı
ben bu ağıtı uzak yollara savurdum
beş kız bir oğlan, köy yerinde öksüzlük
bundan âlâ hapisane var mı

yolum uzak bir kağnıda ayrıldı allah'tan

hıdır

adım hıdır
elimde bir çare yoktur
çocukları koyup
beş paralık bir arabacıya kaçmış
avradım olacak soyka
karakol köşelerinde kazınır sakallarım
içeride mahkûm, dışarıda suçlu
kıran girmiş soyuma sopuma
oğlum bir sirk yerinde cambaz
kızlarım el kapılarında evlatlıktır
yaşamak bir yumruk kursağımda
adım hıdır
elimden gelen bir şey yoktur

yolum gizli bir fotoğrafta ayrıldı o uzak yurttan

AŞKIN YİTİŞİ: “AYTENİ ANLAMA ATLASI” *

Halil ŞAHAN

1. *Aytene giriş*
kıvırtma ayten, biliyorsun ayrılmayacağım senden.
kimden öğrendin allahın adını?
ileri geri konuşma,
ne demek dünyaya dayadım alınımı?
bu ayten dediğiniz balkon balkon tüner!
siz bilmezsiniz ne anasının gözüdür?
anladım ayten uzatma, biliyorum kirpiklerin takma!
.....
sakallarım kaşınıyor be ayten, dudağım seyrik.
sanki ömrümde bir yaprak ölüme duruyor.
hüviyetsizim, üstelik pusulam delik deşik.
yüreğim kabarıyor be ayten, kabaran yerleri?
Mehmet Özceylan

/Şiirin II. aytene ayten ve III. aytene çıkış bölümleri için Mehmet Özceylan'ın *Sırası Değil* adlı kitabına bakılmalıdır. (Şiiri Özlüyorum Yayınları)/

Mehmet Özceylan'ın “ayteni anlama atlası” adlı üç bölümlük şiirindeki “Ayten” in bir simge olduğu kanısındayım. O; çağımızda, anlamını yitiren, başka bir deyişle yabancılaşmış bir metaya dönüşen aşk'ın simgesi; giderek Orhan Koçak'ın Baudelaire'i kurcaladığı bir yazısında dediği gibi “alegori” dir de. (**)

Anlatıcı konumundaki şiir kişisi, Ayten'e ilk dizede “kıvırtma” diyor. Demek ki onu sokak ağzıyla seslenecek düzeyde görüyor. Birtakım numaralar çeviren, düzenin fırsatlarından yararlanarak çevresindekileri aldatmaya çalışan biri olmalı Ayten.

Şiir kişimiz, ikinci dizede de Ayten'e, Allah'ın adını kimden öğrendiğini soruyor. Ayten, kıvırtırken Allah'ın adını falan da kullanıyor sanırım, daha doğrusu şairimiz okuruna bunu anımsatmak istiyor. Çünkü Allah'ın, tapınma kadar dolandırılmada da kullanıldığı bilinmekte.

Şiir kişimiz, üçüncü dizede uyarıyor Ayten'i; dördüncü dizede ise azarlıyor:

“ileri geri konuşma,
ne demek dünyaya dayadım alınımı?”

İleri geri konuşmakta bir ölçsüzlük, bir aşırılık söz konusu. Ama Ayten'in, alınını dünyaya dayadığını söyleyerek kendini savunduğu anlaşılıyor. “Alın” sözcüğü, farklı anlamlar taşıyan ve çağrıştıran bir sözcük. Ayten, aklını kullandığını, gerçekçi konuştuğunu ve de alınının ak olduğunu, diyesim utanılacak bir şeyinin bulunmadığını falan ileri sürmüş bence.

Bu gerekçeli yanıtlar şiir kişimizi ürkütmüş ki, Ayten'i yermeye yelteniyor:

“bu ayten dediğiniz balkon balkon tüner!
siz bilmezsiniz ne anasının gözüdür?”

Dikkat edilirse, daha önceki dizelerde şiir kişimiz, Ayten'e seslenirken bu dizelerde üçüncü kişiye, diyesim çevredekilere, belki de okura sesleniyor.

Yedinci dize, bu dediklerimi doğrular nitelikte:
“anladım ayten uzatma, biliyorum kirpiklerin takma!”

Evet, Ayten; yabancılaşmış, üç kâğıtçı bir kişilik taşıdığı gibi yapay bir güzellik de taşmakta şiir kişimizin dediğine göre.

Ayrıca, kirpiklerin takma oluşunda, Ayten'i yabancılaştıran etmene de bir gönderme var: Her şeyi, tecim metana indirgeyen Kapitalizme. Takma kirpik, Kapitalizmin bir simgesi.

Şiirin genel söylemi, bana, Ayten'in aşkını pazarlamaya çalıştığını da düşündürüyor.

Son dört dizede, daha önceki söylem değişti; artık küllanbey ağzı yok. Şiir kişimizin ilgisi de kendine yöneldi:

“sakallarım kaşınıyor be ayten, dudağım seyrik.
sanki ömrümde bir yaprak ölüme duruyor.
hüviyetsizim, üstelik pusulam delik deşik.
yüreğim kabarıyor be ayten, kabaran yerleri?”

Sakallarının kaşınması erkeklik bilincini, kabaran yerleri erkeklik işlevini duyumsatan dolaylamalar olsa gerek. Şair bunları dile getirmenin kolay olmadığını da şiirsel gereçlerle vurgulamış: Dudağın seyrimesi ve ömürdeki bir yaprağın ölüme durması gibi. Ayrıca, kimliksizlik de cesaret kırıcı. Bunlara bir de geleceksizliği ekleyelim: Pusulanın delik deşikliği gelecek yolculuğunun güçlüklerini tanımlamaz mı?

Şiir kişimiz, yukarıdaki son dizede, yine Ayten'e sesleniyor. Yüreğinin kabardığını ve başka kabaran yerlerinin de olduğunu söylüyor ona. Sanırım, içine düştüğü boğuntudan cinsellikle çıkabileceğini umuyor.

Şiirimizin ikinci ve üçüncü bölümleri de var. Bazı yinelemelere yol açabilecek diye almadım yazımın başına. Ama hem anlatım incelikleri taşıyan hem de izleksel anlamı geliştiren birkaç kullanıma değineceğim burada.

“günahımı aytene dik anne” diyor şiir kişisi. Ayrıca, gölgesini sokağın köşesinde Ayten'le yakaladığını; aldığı silahın şarjörüne küfür doğradığını ve her yanından kanadığını da dizeleştiriyor şairimiz. Görüldüğü gibi bunlar incelikli bağdaştırmalar.

Şairimiz, soru yoluyla da dolaylamalara yer vermiş: Örneğin, “her yiğidin nesi olur?” diyor. Bu sorunun ilk yanıtı, “yoğurt yiyişi” dir bilindiği gibi. Ama bu söz bence burada, şiir kişimizin kendine özgü kişilik özlemine de yansıtıyor. Çünkü, yanıtın aslı, her yiğidin kendine özgü bir yoğurt yiyişi vardır biçimindedir.

Şairimiz, anlıkta (zihin) anlam ve çağrışım uyandıracak başka sanatlı sözler de kullanmış: İkinci şiirin son dizesinde “durma fetişelim” demiş. Bu çok özel kullanım, hem sevimli hem fetişizmi taşıyor okurun anlayışına. Elbette, çağımızda cinselliğim fetişleştirildiğini de.

Şiirin, III. aytene çıkış bölümüne geldiğinde şairimiz “gırtlığına kadar şiire bat” mış durumda. Ve şiir kişimiz, belki de Mehmet Özceylan, acılı ve umutsuz gibi. Ayten'den yakınıyor ama, ondan kopamıyor da. Onu sorunlaştıran etmenleri sezdirmeye çalışmaktan geri durmuyor. Ondan kopmaması bunun kanıtı.

(*) Sırası Değil, Mehmet Özceylan, Şiiri Özlüyorum Kitaplığı, 2018; Sf. 9-10-11)

(**) Tehlikeli Dönüşler, Orhan Koçak, Metis Yayını, 2017, Sf.166

Tahir Musa CEYLAN

ÖLÜYÜ DUYMAK

Uyanık kalmak için o gece kirpiğini kırpmamıştı
aklında hastası, ölümle olacak çözü, pür dikkat dinliyordu
anonsları
gözlüyordu doktorları, ölümle kalakalmışları, arkadaşları
türbülansı
ara sıra yokluyordu kendini, hissini
renkleri görmek değil, esas olan ölüyü duymaktı çünkü
yoksa çılgın sanırdı her sağır sirenini açmış sokaktaki
ambulansı

Kimin tekerine çomak soktuysa dayak yemiş çetelerden
bilirsin fedailerini, her biri askerde palazlanıp hırlamış
çavuşlar
ne yapıldıysa ihmamış üç gün üç gece kan işeyip kan
tükürmüş
mübarek gün ölünce cuma salasına karışmış salavatı
indiği mezarlar toprakla taştan çatılmış sanki daracık
koşuşlar
canını gagasına takıp ne kadar çok çamurdan yapmış
sanki onu duvar ustası kuşlar

Rahmetli sicim işçisi gibi uzun boyluydu
bir de ejderha yüreği vardı, öyle sarı, kanatlı
mutluydu, hatalarıyla birlikte yaşardı
dilini yutarak bağırarak denin şeyi keşfetmişti kendinde
yarattığı korku bundandı, suskun, silahlı
konuşsa silahına davranamazdı çünkü
bestesi destan güftesi masal bir türkü

Beni en çok etkileyen birdenbire dökülen yüzü olmasıydı
kim bassa yerdeki gözüne kendini denize düşmüş sanır
beden gömüldüğü suda kendine sövülmüş gibi çılgınca
yalnız
insanın depremi olursa dünya dayanamaz
kemiği un ufak olmuş gibi yıkılır

Mustafa OĞUZ

FAKİRLİK

Nasıl kırık kanatlarım bir bilerseniz
Takılıp gidemiyorum hiçbir bulutun peşine

Nasıl kırık ellerim bir bilerseniz
Dokunamıyorum bir sokak kedisi sevgisine

Nasıl kırık kalbim bir bilerseniz
Sığınamıyorum içten bir dostun kalbine

Nasıl suskun dilim bir bilerseniz
Özleyerek bakıyorum geçmişteki sevgi diline

Ah, bu ne derin yangın
Dost yok, sevgi yok, sevgi dili yok
Nasıl da fakir kalakaldım bir bilerseniz

Nihan IŞIKER

GECİKMELER

Seni yitirdiğimden beri
Tadı yok mevsimlerin
Ne yolların ne yılların
Kavuşturmayınca bizi

Burak TOKCAN

DIĞER KESİKLER

I.
su içiyor
güvercinler
göğün çatısından

II.
deniz
yaklaşıyor
karanlığa

III.
özgür müyüz
uykunun
kırlarında

IV.
benim olmayan
bir yalnızlıktan
sorumluyum

V.
savruldu
günlerin sarkacından
bitimsiz bir mevsime

VI.
zamanın gelgitinde
yorgun
bir imge midir insan

VII.
sordular dağa
bilmiyorum dedi
yaşımı

VIII.
incelirmiş
suya dokunursa
rüzgârın bilekleri

IX.
kim yazdı
bu düşün
ilk satırını

NEDENİ OLMAYAN ŞİİR NEDEN YAZILSIN?

Hasan EFE

Birkaç yıldan beri üzerinde kısa bir yazı yazmak istediğim değişik şairlerden şiirler var.

Yazamıyor muyum ne!

Zihnim beni başka yerlere mi gönderiyor, belirsiz.

Aslında altlarda yatan belli, oysa üst yüzeyde belirgin değil.

Belirsizliğin silikliği!

Bu belirsizliği düşünürken* insanın usuna bin bir türlü düşünce üşüşüyor.

Uzmanlar bir insanın usundan günde 70 bin düşünce gelip geçtiğini söylüyor. Biz bunların çoğunu fark edemiyoruz. Bazı kaynaklar da bunun biraz altında olduğunu belirtiyor.

Bellekteki silikliği kaldırmak pek olası görünmese de bir yerlerden fırlayıp çıkıyor gün yüzüne. Bunun gerçekleşmesi için bir uyarının olması kaçınılmaz. Bu, somut ya da soyut olabilir. Çevreden yayılan bir koku, gördüğünüz renk, işittiğiniz ses olabildiği gibi herhangi bir şeyin çağrışımı da bunu etkiler.

Sonuçta belirlediğim şiir üzerine yazmak için çalışmaya başlayacağım gün, sosyal medyada görüp okuduklarım beni başka bir yazıya yöneltti.

Yani *nedeni olmayan şiir neden yazılsın?*

Çalışıyor; yazıyor veya okuyorsak bir nedeni olmalı mı?

Bana göre olmalı.

Farklı düşünenler de olabilir.

Yukarıda sözünü ettiğim sosyal medyanın bana yansımaları iki şiir ile oldu. Biri Nevzat Çelik'in *Şafak Türküsü*, diğeri Ahmet Erhan'ın *Oğul* şiiri. Şafak Türküsü kitap olarak okurla buluşunca, şimdi adını anımsayamadığım Ankara Üniversitesi'nden bir hocam (prof. dr.) bu şiiri duyunca çok hüzünlüyordu. Bir gün, "Hangi ana yüreği dayanır..." dediğinde sesi de çatallaşmıştı.

Geçen hafta Alaybey'den Bahçelievler'e yürürken nereden geldiğini kestiremediğim bir yerden Ahmet Kaya'nın "Beni burada arama, arama anne..." yani Şafak Türküsü'nün ilk dizesinin müziği kulağımı okşayınca gerilere gittim.

Silindi sandığım alt bellek o günlerden alıp bugünlere getirdi beni. 12 Eylül'ün fırtınasıyla herkes bir tarafa savrulmuş, ölümler, işkenceler, işten çıkarmalar, hapisler, acılar, acılar, acılar...

Bunun, bunların bir nedeni olmalı!

Bugünse (12 Mayıs) Osman Nuri Aydın'ın Face penceresinde şu yazıyı okudum, "*Bugün anneler günüydü ya, evdekilere Ahmet Erhan'ın Oğul şiirini yüksek sesle okuyayım dedim, yine başaramadım; şiirin ortalarına gelmeden ağlamaya başladım çünkü.*"

Erhan'ın Oğul şiirinin son dördlüğü şöyle,

"Anne ben geldim, ağdaki balık
Bardaktaki su kadar umarsızım
Dizlerin duruyor mu başımı koyacak?
Anne ben geldim, oğlun, hayırsızın.."

Bu şiirler *neden* yazıldı?

Sanatçılar; yazarlar, şairler, ressam, müzisyenler, gösteri sanatçıları, karikatürcüler, yontucular... üretirken belirli bir →

Seçkin ZENGİN

İKİLİKLER

BÜYÜK

Bayram,
büyüğü olan eve gelir.

KANAT

Gizli kanat
giyinen gölge

ATEŞ

öldüren bağışlama
ateşten pervane

HARF

harf sarmaşık
uçurum göğü

TEN

tenimden,
annem doğacak

frekansta düşünürler. Onların belirli ritimde düşünmeleri, hissetmeleri ve davranışları **neden** sorusu çevresinde dönüp dolaşır.

Bu soru bir yerde **varoluş** amacını belirler. Bu erekler uğruna çaba sarf etmek yaşayan bir birey için önceliktir.

Birey olarak varoluş (neden-imizin) amacımızın olması önce bireysel hedefleri belirlerken bizi salt fiziksel gereksinimlerimizi öne çıkarmaktan kurtarır. Kendimize has yetkinliklerimiz, isteklerimiz ve meraklarımız doğrultusunda yol almaya başlarız.

Birbirimizi anlamamızın altında **duygu bağı** yatar.

Bu bağ **neden** sorusunun etrafında yatar.

Üretmek; yazmak, çizmek... için bir uğraş, uğraş için de bir **neden** ve ardından da **cesaret** gelir.

Yaşamda bir **neden** yoksa zamanın akışı bizi kendine göre bir o yana bir bu yana savurur. Sanatçıların da kendilerine göre belirlediği bir neden /varoluş olmalıdır. Bu belirlemeyle onlar kendilerini tanımlayabilen sonsuz bir motive kaynağına sahip olur.

Heyecan geçici olsa da davranışlar durmaz.

Nedeni olmayan sanatçıların hevesleri arada bir yükselebilir ve bu dönemde iyi ürünler verebilirler. Oysa *iç dünyalarında* tüketilmeyen bir **neden** yani **varoluş** amacı olmazsa üretkenlik de sürekli olamaz.

Yararlanılan Kaynaklar:

1. Şafak Türküsü, Nevzat Çelik, 2005 Epsilon Yayınevi
2. <https://www.siiir.gen.tr>
3. Sinan Canan/Sesil Pir, İnsan Odaklı Liderlik, tutukitap,
6. Bas. Ocak 2024 İst.
4. Osman Nuri Aydın, Facebook.
- * Belirsizlik de düşünülür.

Durmuş TAŞDEMİR

SEDA

Bilinmezlikten mi geldim
Getirildim mi
İhtiyar bir çocuk
Mahzun ve mahcup
Hayatını adımlar
Zamanın zincirinde

Görmüştür yaşamıştır kendince
Olabilmişince eksik ve fazla
Kahkahası üzüncüyle
Yitirerek bularak dengesini
Acıya çalmıştır belki bilemezsiniz

Savrulduğu harmanı
Tozundan anlıyor bakıp geriye

Tam değil hiçbir hikâye
Romanlar da yarım senaryolar da
Şiirler mi
Kıyısından köşesinden

Kendimle bakıyorum sana
Uzayıp giden güne
İçimden bir başka zaman geçiyor
Akıp giden nehir gördüğün değil
Bağlanmasın denizlere
Ne kadar Deniz olursak
O kadar iyi

Telaşlı ve sıkılgan bir ömür
Kaygılarla kayan altımızdan
Zaman pusuda
Sızlanmada beden

Hayat mı
Bir o kadar derin
Bir o kadar yüksek geniş
Tarifsiz

Görüverip geçmek
Tadı damağında
Hoşluk duygusu
Görünüp kaybolan gökkuşağı
Ve bir seda belki

İzmir, 21.05.2024

Ferziye KÜÇÜK

KIŞKIRTMA

Kendimi
Germemek için
Çarmıha
'Daha' diyorum
Kitaplara!..

Özge ÖZGEN

SÜREYYA

ne zamandır derimi içime hapseden nefesim
kirpik uçlarımda yağmuru
denkleştirirken

avuçlarımla ilmek attığım karşılıksız
sevgiler
iğne gibi batıyor kalbime

yalnızlığın tekdüze olduğu yaşanmışlıklar
genç yaşta gebe kalan
gül fidelerini
çürükleriyle ayırt edemiyor Süreyya

genzimi yaban otlarıyla yakıyorlar
hep bir ağızdan

üzerine çıplak ayakla bastığım bir acı
ana rahmine düşen
haylaz sancılar yüklüyor omzuma

herkesin gökyüzü dediği derinlikte
sel sularına kapılan körpe
kayıplar veriyorum

gökte kanatsız kuşlar var Süreyya
ve serçeleri emanet edeceğim
hiç kimse yok
buralarda

hayatın sinsice kıvrılan kıskançlıklarını
görmezden gelirken
yalın bir ağrıya
taşlar yerine otursun diye bekliyorum

gün doğumlarını, günebakanlara
konu eden
bir akşam daha
ucuza gidiyor avuçlarımda

tavandaki örümcek ağlarını
ve kuğuları ölmeden
bir gün öncesinde de görmeni isterdim
buralarda yüzler çok tenha Süreyya

Mirza ŞAHİN

SOFRA

Masalardan artan bir levrek
Bir traça ağzının kenarında
Düşünürken sular ıslak, ne iyi
Ne iyi rakıyla durmak sabaha
Ve temmuz sonu hep beraber
Uzunca düşerken yorgunluğa
Denizler bir balıkla başlıyordu
Huysuzlanıveren bir çocuk da!

14/05/2024, BÜ Güney Meydan

RUHAN MAVRUK ŞİİRİ: BİR VEFA ÖYKÜSÜ

Hicran ASLAN

Ruhan Mavruk; çocukken duvarlarında Che'nin, Fidel'in resimlerinin asılı olduğu bir evde; Pir Sultan Abdal'ın deyişleri kulaklarına dolarak yaşamış. Çocukken kuşatmış onu şiir. Adana'da, Çukurova Kitap Fuarında tanıştığım bu güzel şairin zarif sakinliği etkiledi beni. İki kitabından bahsedeceğim bu yazıda.

İncinmesin Kıyılarımız, Aysad Yayınları Mayıs-2019 yılında; *Hoş Geldin Geronimo*, şiirler söyleşiler mektuplar kitabı Şykitap Yayınları etiketiyle Aralık 2022'de çıktı. Ruhan Mavruk; adliye muhabirliği, dersanelerde İngilizce öğretmenliği, özel radyolarda şiir ve kültür-sanat programları sundu. Birçok dergide şiir, öykü ve denemeleri yer aldı. Çeviriler yaptı. Ödüller, plaketter aldı. Hep hayatın içinde hep dolu dolu. Hakkında açılan pek çok dava ve cezaevi günleri... Zor bir çocukluk geçirdi. Sorumsuz bir baba ve boşluk duygusundan, sorumsuz başına buyruk bir yönetim silsilesinin içinde o boşluk duygusunu adalet eşitlik birbirine ve hayata karşı sorumluluk duygusuyla dolduruyor. Temelde tüm sanatçılar, özelde şairler örgütlenmeli diyor bir söyleşisinde.

Bizdik ilk çatlayan yerkabuğu

Buhar olup uzayan gölge,

Kentleri dağlardan indirdik sırtımızda

Gün oldu, ellerimizle seçtik cellatlarımızı

Taşı sıkıp şarap akıttık sırtlan sofralarına (Cumartesi Anneleri Denizi, sayfa: 61)

Ben kitapları okurken; Ruhan Mavruk'un bir şiirine isim yaptığı "bir vefa öyküsü"nü hem şairin, hem kitaplarının özeti olduğunu düşündüm. Şiirlerinde kullandığı felsefi ve mitolojik öğeler, yer yer akıcı ironik göndermeler, hepsinden önemlisi samimiyet ve inanç etkiledi beni.

Köklerini zorluyor herkes/

Kendine kızana bir orman

ağlıyor musunuz diyor, içimizden bir köknar

hüznü bilir, ödemiş çölde vahayı istemenin bedelini

biz hep içimize ağlamadık mı—

karakollara çarpa çarpa savruldu baran (Arkadaşlarımın Türküsü, sayfa: 67)

Toplumcu gerçekçi şiir ve modernite dalında en iyi şair ödülü alan şair; "Şiir tüm baskılara karşı bir direniştir." diyor. Şiir'in aynı zamanda estetik ve etik değerlerinden de ödün vermemesini savunuyor. Edebiyatın evrensel olduğunu ve edebiyatçının irksal, dinsel, dilsel ayrımcılığa girmesinin kabul edilemez olduğunu savunuyor.

Eski atlaslardan çıkarıp sözcükleri

Yeniden yazıyorum

-illegal bir tarihin çocuklarıyız biz

Medler'le adigeler'in yandığı ateş aynı (Yağmurlu Zamanlardan, sayfa :7)

Papatyalar bırakıyorum

günlük güneşlik bir gömütlüğe

Taaa uzaklardan göçmen kuşlar gelmiş

Bir türkü tutturuyoruz hep birlikte (Bir Vefa Türküsü, sayfa:17)

Haldun KİBAR

YURTTA SULH MÜ YAHUT YURTTA BARIŞ MI DEMELİYİZ DİYENLERİN BAŞLATTIĞI SAVAŞTA ANNEMİ DÜŞÜNMEK

İlanı ertelenmiş bir savaşın sonlarındayım

Düşmanım para piyasalarınca gün aşırı yenilenirken

Taaruzlarım eşlik edecek bir hücum marşım dahi yok

Kabuslarımı pratik hayata eşlemek zorunda bıraktığım bu savaşta

Terbiyem mahvıma sebep oluyor

İnsan, düşman süngüsüyle yahut kendi avazıyla göğsünü

boşaltabileceği bir savaşı ancak kendisiyle organize

edebiliyor

Gel gelelim intihar edenler kayıtlara katil diye işleniyor

Parkamın iç cebinde annemin vesikalık fotoğraflarına müsaade ediliyor

Oysa yanımda çekildiği fotoğraflarda daha güzel görünür annem

Benim yanımda tas ayranın hatırından bahseder

İlk defa benimle görmüştür narı

Annemin alınına serilmişti ailemizin baharı

Resmi dairelere teslim edilmek üzere çekildiği fotoğrafıyla annemin

Kabzam her geçen gün daha da ağırlaşıyor

Hayallerime kavuşmak değil

Onları bulduğum yerde gebertmek istiyorum

Annemi çok özlüyorum

Gözlerim kararıyor

Nazileri kitaplardan öğrendim / iyi de ettim

Çünkü kimse yaşamadı Nazilerin yüzlerine soranlardan

Şimdi hayatı yerinde öğreniyorum

Kanım çekilmiş annemin güldüğü fotoğraflardan

Tek kuralı vardı bu savaşın:

Korku, eylem gerektirmeyen.

Umarım bir savaştayımdır

Ölmemi gerektirmeyen

Bir yanı hep içeride kalıyor, içerideki idealizm dayanışma ve direnişte. Tarafların belli olduğu iyi ile kötünün dostun düşmanın belli olduğu. Dışarıda her şey daha iç içe geçmiş. Bu da içeriye özlemi şahlandırıyor şiirinde.

Her acı sığmıyor işte şiire kimlik isimli şiirinde.

Ya sen! üç kitaplı maymun

Ağzı mühürlü torba

Seni de yumurta fiyatına sattım. (Zorba, sayfa: 29)

"Bir kadın, ne zaman kendi sesini duyurmak için ayağa kalksa, tüm kadınlar için de ayağa kalkar." diyor Maya Angelou. Ruhan Mavruk'un bunun bilinciyle yaşamındaki her anı öncelikle kadınlar için, sonra hayatına girmiş herkese vefasıyla işliyor şiirine...

Meral Aydın İPEK

BOŞLUĞUN SIRRI

sıgla dalları topluyorum
küllerimi süpürme rüzgar
sen unutmak istesen de
belleği güçlüdür acılarım

kır saçlı japon balığım
ah kalbi temiz kuşlarım
ankaları sormayın
ak sakallı tarihe
o yalnızca geçmişi bilir

herkesin bir denizi var
kendine mavi, kendine siyah
yüzdüğüm kendi tinimin denizidir

sesim havada
izim kâğıtta
bir zerreyim
içi enginlere sığmayan.

Semih BAŞAR

O GÜZEL YER

Bütün yeryüzü bulutlarla kaplı iken
güneşin sızıp aydınlattığı o ışıklı yer
-sensin! Sen;

Bir çocuğun içindeki bayram sevinci tarifi,
mayıs yelinin ruhu tatlı tatlı koklama inceliği
uzun ve hafif notalarla cıvıldaayan bülbül sesinin-
"nimettensin, nimettensin"...

İnceden bir uzun yol türküsü ıslığı, yaya
yaya yürürken hayatı,
Serin bir dere kenarı;
-serap değil-
sensin!

Su gibi azizsin...
/yeryüzünde üzerimde ışığın yeşilleneceği
bir avuç topraksın-
yeryüzü:
bir avuç toprak, üzerime serpilsin...

Onur ÇEĞİL

KABUK

her sözcük kabuk bağlar
şiire dönüşür biraz daha
kapanır kâğıt kesigi yara

her uzaklık kabuk bağlar
özleme dönüşür biraz daha
açılır göz denen yara

her aşk kabuk bağlar
ayrılığa dönüşür biraz daha
söylenir kalp denen yara

Gülsüm IŞILDAR

YÜZÜMÜN DUVARLARI

Bak, içimin çölünde koyulaşan
Bulut da gitti çöl kaldık, yakut bir
Bardağa kestirirken güneş bileklerini
İçimin dalgalarında yıkayıp
Asıyorum seni yüzümün duvarlarına...

Sara nöbetleri dinmeyen
Ağır travmalı evlerin titremesine
Flu bir camdan bakan hayat
Kibri cımbızlayan öykülere teşne,
Öfkesini kusuyor toprak çiğnedikçe...

Korkunun kilidini zorlayan suskunluk
Yakasını bırakmıyor girtlağımın
Geceyi hizaya sokan karanlık
Tinerle sildiriyor aşka kirpiğini ve
Felçli sayfalara sayıklatıyor
Nadasa verilen akıl ayetlerini...

Rutubetli ruh sokaklarında
Kâğıttan düşler yüzdürüyorum
Usul usul dağılıyor akşamın bin rengi,
Katlana katlana yapışan yaralarımı
Ayıran bıçak ne bilsin,
Demek buymuş kalbimin aklıyla
Taş gibi bir yalana inanmak...

Berfin SUH

CİNAYET İŞLER GİBİ SEVDİLER BENİ

Ölüdür artık sustuğum dil, baktığım
göz, tuttuğum el,
duyduğum sen

Etime dokunan
Etimden çıkan tırnak gibi çekilen içim
Etime batandan etimden kopandan kalan.
Kemikte oluşan hastalıktan.
Canıma sıkılan bu kurşundan.
Köşeli masalardan.
Tek ayağı kırık sandalyeden.
İnlemelerden, inlemeleri dinlemekten.

Allah'ın her şeyi kahrettiği ve mahvettiği
yerden bakıyorum.
Boynundan vuruldum.
Şakaklarında dolanan kandan vuruldum.
Bir alttan bakışa çöz çukuruna
düşen yaştan vuruldum.
Dudaklarımı ısıran sana söylüyorum.
Vuruldum.
Güneşin heybetiyle yaktığı
köşeden vuruldum.

AYRILIĞIN HÜZNÜ MÜ YOKSA UNUTULMANIN KORKUSU MU

Erkan KARA

Yeryüzünde göksel bir ülke olan çocukluk yıllarından itibaren sana şahit olanların azalmasını fark etmenin hüznüdür, dünya hayatının bir oyun olduğu bu âlemde kimsin sorusunu sana sorduran. Eşyanın tabiatı gereği sürekli akan hayat, yeniliye ve değişikliklere ihtiyaç duyar; insan içini korumak içinse, yakaladığı yaşa inci olacak bir zaman arar durur, o da çocukluktur. Kimsenin kendini yalnız ve sessiz bulmak istemediği bu çağda, işte o tanıklar, seni gördükleri ve seninle ilgili bildikleri konusunda bilgisine başvuru olan o kimselerin yokluğu, şimdi, her daim kim olduğunu hatırlatan bir iç sesi sana.

Çocukluk: ruhun merhemini bulduğu o bahçe; ve bir bahçe ne kadar müdahildir hayata, cevabı yürekteki zaman kesigi sızısında saklıdır. Şimdi o bahçe, gün içinde kirlenen ruhun arındığı yer. Buna göre bir bahçeden hayata çıkmak için, hayatı bil bahçeyi de bil, ki yaşamak birbirinde saklı sır idi. Bahçenin içinde merhamet ve şefkat, hayatsa hissizlik eşliğindeki zaman. Yine de bilgi ne kadar derin ve sahi olsa da, insanın geçtiği hâller hakikatti. Çünkü, insan ölümlü, yok olduğunda da, yeryüzünde izi insandan insana kalmakla vardı. Bahçe bunun içindi. Peki, yeryüzü yok olduğunda, insan kim, şahidi kimdi?

Öldükten sonra geriye kendinin var olduğunu ispatlayacak bir kanıt bırakma peşindeki insanoğlu için, bu kanıt bir çok şeyde olabilir; genelde çoğumuzun, diğer insanların yaşantıları üzerinedir iz bırakma isteği. Bu yüzdendir, çocukluk yıllarından itibaren sana şahit olanların azalmasından duyduğun hüznü. Evet, “göz ağlar kalp hüznülenirmiş” ama , hayat, ölüm ve ötesi ile ilgili varolmanın bilinmez yolculuğunda, insandaki bu ölümsüz kılınma arzusu, yaratıcısını unutanda, dünyevi geçici bir hevestir. Çünkü isteğin nedeninin Tanrı’yı hoşnut etmek olmadığında bu, şeytanın vesvesesi, insanın kendi bencilliğini tatmindir.

Şimdi, kainatın kendisi dahil her şeyin geçici olduğu bu hayatta, ölüm, inananda ayrılığın hüznü, inanmayanda unutulmanın korkusudur, ki insandan insana kalmak isteği de hep bu yüzdendi. Her koşulda da, insanın zamanla ilişkisi, ölüm ve sonrasını da içerir olduğunu görmekteyiz. Bu da hayat, ölüm ve ölümden sonrasının yekpare bir zaman olduğuna dair bize bir işaretler. Sonra işte hayat devam ederken dönüşlü, yokluğuna anlam katmak için, şimdi kapını ve pencerelerini, hele “kış” günlerinde özellikle aç, ki hayat iz ve tanıklarla bilinirdi; ve insan sıcaklığı çocuklukta öğrenilirdi, yaşamakla.

Evet, “her şey gönülde cerreyan ediyor. Gönül çocukları onun için ayrı oluyor.” Yani, insan, mana bulduğu yerdi insanın. Bu yüzden insanların yaşantıları üzerine, şahit: bir anlamlandırılma halidir de, arkamızda iz ve tanık bırakmak isteği, ki burda önemli ve özel olduğumuzun kibrine düşmeden, Tanrı’nın memnuniyetini almak olmalıdır aslolan. Çünkü biz “kendi nefsanî oyunlarımız için mahzun olamayız. Bizim hüznümüz Tanrı’yadır.” Bu, erişilmesi istenen mertebeye. Şimdi, benim o kimseleri yokluğunda sormamı anımsatan sır, işte insana her daim kim olduğunu hatırlatan hüznüdü.

Necati ALBAYRAK

İLK AK SAÇLARDA LERZAN

(haiku’lar)

(1)
deliceden ah
kopan dal mı güvercin
gagası için

(2)
tozlu akasya
kapılmış yağmurlara
rengin arıyor

(3)
çiyler körpecik
otların üzerinde
can suyu belki

(4)
ısıtmaz deniz
sekmezse sularında
sımsıcak taşlar

(5)
bomboş salıncak
sıkılmış yalnızlıktan
rüzgâr diliyor

(6)
uzak ormanın
hasretiyle tutuşmuş
kurumuş ağaç

(7)
titrerken içim
avuçlarımdan öpen
buzlu camlarmış

(8)
şimşek çakar da
ilk ak saçlarda lerzan
bulut mu insan

(9)
düşüyor elma
dalın ucunda güneş
yerin alırken

(10)
sihirbaz deniz
ufukta eski vapur
buhar mı oldu

Örsan GÜRKAN

WANTED

*ben bu dünya'nın alevisi olmalıyım
yana yana tükenmediğime göre*
Gülten Akın

gürkan beni camiden çıktı sanacaklar
yatsı niyetine düşüncelerimi takip ettim
gürkan bana neden ezecekmiş gibi bakıyorlar
ben bu dünya'nın alevisiyim vururlar
savunmamı verdim leşimi dağıtırsın köpeklere

gürkan şu şiiri sen yaz n'olursun
derinkuyu'nun yalnız tırazlarını* bilirim
üzüm eziği haydar ali'den yerimi sorar
bir yürek güzelinden rica edersin
korkma kanım bir gün yerini bulur
bu işin şakası yok
ölü ya da diri şiirime ödül koymayacaklar
unutma iyi adamdım
inananlar sevgililerini benim için öpsün

gürkan beni allahsız sanacaklar
neden salyaları akıyor bilmiyorum
şimdi kaçmak zorundayım yaşamak davası
ben cehennem ateşiyim gürkan duam tutmaz
bir cem bulursun pir'yle kavga ederiz
kabul edilmezsen istavroz çıkarır bir papaz
sağı solu fark etmez allah herkesin allah'ı
ramazan ayını çıkamazsam günahlarımı yaktırırsın
hanidir tanıyan olmaz fotoğrafımdan kitaplığımdan
külümü kavanoz kavanoz turşu kurarsın

*Tıraz: Derinkuyu'da yerli halkın yeraltı şehirlerine/odalarına verdiği isim.

Yasin ÖZHELVACI

MATRIX

evren bir simülasyon hayat çok kısa
yalvarırım naz yapma nilüfer
senin o yakışıklı sandığın herifler
hepsi birer illüzyon

annem televizyonda yılın kaynanası
babamın otoriteye vergi borcu
ben keşke nokta com'da her pazar
pişmanlıklarımı yazıyorum

bir matrix'in içinde sıkıştım kaldım
dört bir yandan üstüme migren geldiler
bana kırmızı hap diye galiba
apranax verdiler

Hasan ÇELİKKOL

CEZASIZ SUÇLAR ÜLKESİNDE KAÇ ZAMAN SÜRER ESARET

Umudumdu
Yalansız maviliği göğün
Sessizliğin ardından göz kırpyordu
Yıldız tozu

Kim engelleyebilirdi ki dünyanın yeşile davetini
Umut güllerini büyütüştük iyileşmek için
Aşk gelip beni bulmuş, korkmadan çekinmeden
Aydınlık günlerde bekliyordu sevgili

En büyük korku
Zehrin karanlıkla döllenesiydi
Cezasız suçlar ülkesinde, sonunda yaz geldi de
Tuhaf gözler yok oldu

Sordular kaç zaman sürdü esaret
Hiç bitmeyecek sandığım kadar uzun dedim.

Tasula DROSİNAS

YENİDEN DOĞUŞA GÜZELLEME

açma düşersin
yazıyordu betiğin kapağında
araladım
debeleniyorum dibinde eskil bir sözlüğün
beni dayaksız koğuşlarda sevin

bu kez gün saymak yok
ñ'ye kanmak yok
eldivensiz tutundum dünyaya yaktı boyunca
dedim bu gelişi saymak yok
beni toprağı eksilmiş saksılarda sevin

asit yağmurlarıyla parmaksız kalmış güvercinler aksıyor
mıcırdı
boynu kırık bir kadın
ısınmaya uzanır gibi yatıyor vagonun altında
tipi oyuna girmemiş daha
allah üstünü değiştirirken soyunma odasında
makası kırık raylar arasında sevin beni

sokaksız kentin kuru ağzında
yaşamdan kopmaca oynuyor bir ulam çocuk
kollarımı açmış gölgemi bekliyorum
onlara katılmak için
bu yenilgiyi saymak yok
beni trenden dökülen kömürler üstünde sevin

bir çocuk daha doğsun
ölmek için

Ozan ÖZTEPE

MEMLEKETİMDEN
İSYAN MANZARALARI – CV

KİMLERDİR DELİRTEN DEVLETİ?

Mor külhanilerdir...

İnadına yaşayan, gemisi sığ denizde batan, kentlerin
kanatlarına tutunan, göğe bakıp unuttuklarını birbirine
hatırlatan, geceleri sokaklarda aylak aylak dolanan
Biz işçiler

biz öğrenciler
biz edepsizler

Büyük küçük tüm İskenderlerdir delirten devleti...

Acıyı bal eyleyen, bir karanfili elden ele geçiren,
bulutunu doğuya süren, Tunceli'yi Dersim belleyen,
greve davulla zurnayla giden
Biz işçiler

biz öğrenciler
biz edepsizler

Yani sığamayanlar bu dünyaya...

Analarına göğüs geren çocuklar, çocuklarına el olan
analar, adı denizler, özgürlük için kupon biriktirenler,
vicdanı başkent belleyen
Biz işçiler

biz öğrenciler
biz edepsizler

Hasan Ünal TEKAĞAÇ

SÜR SEVİNCİNİ YARAMA

Oysa sesin yaslanmalıydı, omzuna acımın!

Konuşmalıydık
Çılgılığa dönmeden önce suskunluğumuz!

Şimdi paramparça ediyor gözyaşlarım,
O incecik elleriyle acımı.

Kangren olsun!
Durma sür sevincini yarama.

İlhan KEMAL

HUZURSUZ

En büyük huzursuz benim
Dert ediniyorum memleketi, Cumhuriyeti
Olur şeyi, olmaz şeyi, olur olmaz şeyi
Bir bahçeden kopardı mı birileri bir çiçeği
-Dikkat isterim, bu bir soru cümlesi değil!-
Ben de kırılıyorum orta yerimden çıt diye

Asrın katmerli karanlığında kayboluyorum
Diyorum; bir fener doğrultsun biri, biri beni bulsun
Beni vursun keman umursanmıyorsa şarkım
Lütfen bir katre aydınlık, anne sütü berraklığı!..

Bir ben mi güneşi özlüyor, sabahı iple çekiyorum
Eğildiğim sular! Size bir fısıltıyı büküyorum:
-Siz anlayın bari beni, kara karlar anlamıyor

Koptu kopacak, kıyam et, kalbim bunu yap
İyiliğin düğmesini aşk iğnesiyle dur'ala
Dünya yarasını Ferhad bilinciyle oyala
Karızıcıdır us, külüngünü savuracak dağı er geç buluyor.

Şenol GÜREL

YASA

sen
bu dizeleri okuyan
güçlendirme değil onu bil
şiiirin eşliğindeysen
kapı alçak oda tavansız
eğil öyle gir
/-

sözlükte durduğu gibi durmaz sözcükler
kısmı dizginleri eşkin sür
acımaz artık manolya sandığın yara
/-

gizleğindeki kuştur gönül
gözkapakların kanat
yeryüzü uçmak'tır uçmak acun
/-

şiiir üçüncü kardeşdir
yazı yamaç dolanan
habil yastır kabil kayra

Yayın Yönetmeni : Ramis Dara

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Halim Çiftçi (Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet. Sok.
Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5– MUDANYA)

Yazışma ve posta kargo adresi : PK 68 16361 Ulucami – BURSA

E- Posta : akatalpa@hotmail.com

Yayın Türü : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685

İsteyen herkes akatalpa sitesinden kâğıt çıkışı alabilir.

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.